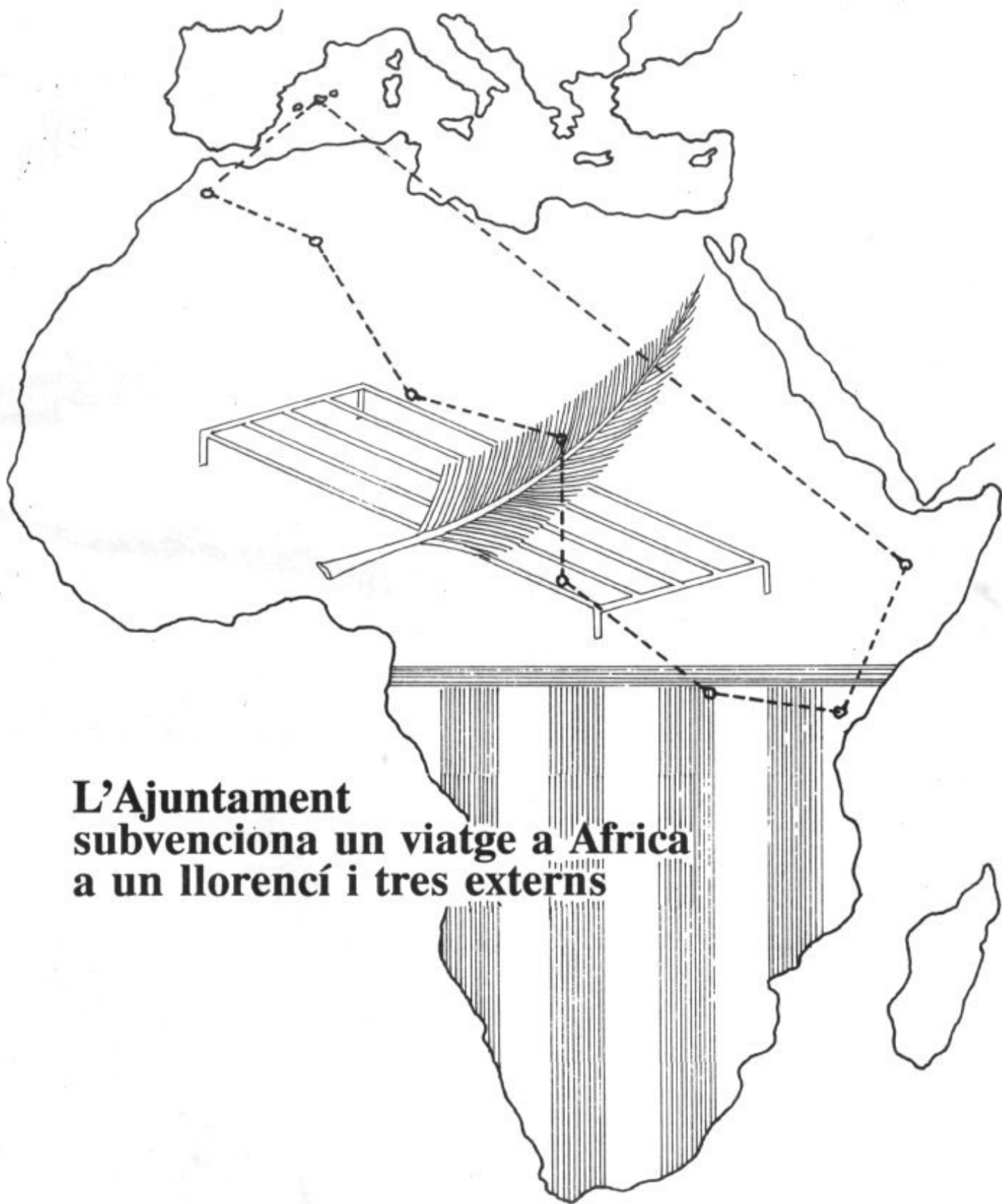


# FLOR DE CARD



SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

NOVEMBRE DE 1990 \* Nº 166



**L'Ajuntament  
subvenciona un viatge a Africa  
a un llorençí i tres externs**

## Obres públiques

*Tenim un problema.*

Resulta que l'Ajuntament considera que en Melcion Mascaró és el constructor que més li convé per dur a terme les obres municipals d'envergadura, perquè fa la feina ben feta, perquè viu aprop de per aquí i si l'han de menester el tenen bo de trobar i perquè els seus preus no són exagerats. Hem de reconèixer que són uns motius de pès que avalaria qualsevol llorencí que es preocupàs de l'administració del seu municipi.

On és, per tant, el problema? Segons el nostre veure es troba en el fet de que no dona abast a les obres que fins ara li han concedit. Pensem que se'n cuida de l'eixamplament dels torrents de Sant Llorenç i Son Servera -si no n'hi ha d'altres que no sabem-, té adjudicada la primera fase de la canalització de les aigües i ara fan comptes també donar-li la segona, i és l'encarregat de l'embelliment de la zona costanera. Si els medis tècnics i humans no basten -per allò de que fa peresa engrandir l'empresa davant unes concessions de durada limitada- és evident que qualcuna ha de quedar despenjada, i ja se sap que sempre solen esser els mateixos els qui els toca ballar amb la més lletja.

La primera fase de la canalització de les aigües ja tocava estar acabada i només hi està en els trams que passen per Sant Llorenç i Son Carrió, però els conductes fins a la depuradora encara no s'han començat (Sembla que els projectes no estan gaire ben dissenyats i ara no pot seguir el llit del torrent, com feien comptes). Els polítics han estat perllongant la concessió de la segona perquè també la volen adjudicar a en Melcion i ara està massa ocupat amb l'embelliment de Cala Millor. Considerem que és molt important el tenir la nostra principal font d'ingressos convenientment modernitzada per poder fer front a la crisi que es beslluma amb el major nombre possible de mitjans, però els de per aquí també tenim dret a tenir les aigües així com toca, i molt més ara que l'Ajuntament -a la fi!- ja s'ha decidit a començar la tasca.

Que donin les obres a en Melcion si és el que millor fa la feina, però que s'hi posi tot d'una, que sinó els nostres polítics corren el perill de que la gent sospiti que hi ha d'altres motius apart dels purament tècnics per adjudicar sempre la feina al mateix constructor.

## Viatge

A començaments del mes passat la Comissió de Govern del nostre Ajuntament va concedir una subvenció de 100.000 a quatre persones -una d'elles llorencina- per fer un viatge per Africa.

Els qui formam el Consell de Redacció de Flor de Card consideram totalment censurable l'acord, tota vegada que, apart de constituir un precedent d'imprevisibles conseqüències per a les arques municipals, constitueix una intolerable discriminació envers la resta de llorencins afeccionats als viatges i les excursions, al temps que introdueix el nostre Ajuntament dins un camp que no ens sembla que sigui el seu.

Que subvencioni, si ho troba, les activitats culturals que repercuteixen en els propis llorencins i que pagui les factures que deu, però que no s'afiqui en patrocini estranys si no vol que els seus contribuents li ho recriminin.

## Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar.  
Carrer de Sant Llorenç, 36  
Telèfon: 569119  
Publicitat: Maria Galmés \* Telèfon: 569509  
Novembre de 1990. Número 166  
Edita: Centre Cultural Card  
Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)  
Dipòsit legal: 765-1973  
Director: Josep Cortès i Servera  
Consell de Redacció: Felip Forteza, Maria Galmés, Guillem Pont, Guillem Quina, Antònia Servera, Guillem Soler i Miquel Sureda.

### Col·laboren

**Josep Cortès** (Portada, En desacord amb Antònia Tous, Batec, Espipellades, Reforma Sanitària); **Aina Salas** (Tertúlies); **Maria Galmés** (Si Lleu..., Demografia, Comptabilitat); **Centre d'Adults**; **S.M.O.E.**; **Pere J. Santandreu** (Per a Nadal); **Ramon Rosselló** (Història); **Sol, i de dol** (Plats dolços); **Xesc Umbert** (El temps, Curiositats); **Ignasi Umbert** (Costa Llorencina); **Jerònia Mesquida** (Reforma Sanitària); **Guillem Pont** (Reforma Sanitària, Sant Llorenç, ahir); **M.P.G.** (El meu estel); **Bel Nicolau** (Distribució).

## En desacord amb Antònia Tous

Josep Cortès

En el número 39 de la revista *El Mirall*, corresponent als mesos de setembre i octubre d'enguany, he llegit una entrevista que Miquel V. Sebastián fa a n'Antònia Tous, en la qual, a més de respondre sobre aspectes relacionats amb la seva pintura, emet unes opinions sobre el Club Card i la revista *Flor de Card* amb les que de cap manera hi puc estar d'acord perquè no es corresponen amb la realitat. Són aquestes:

*"A finals dels anys seixanta s'hi va fundar (a Sant Llorenç) un club cultural del qual sortiren una revista i un partit polític independent. Les persones que les hi donaren suport són inquietes, tremendament bones, però si he d'esser crítica amb elles diré que no han promocionat els joves de desset, devuit, vint anys: al contrari, els han aturat. Constitueixen una cultura "controlada" pels de sempre i això em rebel·la. La joventut té capacitat i ganes de fer coses; són creatius i se'ls ha d'ajudar".*

Jo, la veritat, no ho entenc. Si ja de fet sembla increïble que als promotors del Club Card ens puguin retreure que no hàgim fet res per als joves, encara ho sembla molt més que l'acusació sigui d'haver-los volgut aturar i controlar. No queda més remei que refrescar una mica la memòria de n'Antònia i puntualitzar tot allò que consider incorrecte.

El Club Card, Antònia, va mantenir durant tretze anys uns campaments d'estiu on s'hi trobaven tant els nins en edat escolar com els joves que hi feien de monitors; del Club Card varen sortir els grups de balls mallorquins que integren, a més dels cantadors i balladors tradicionals que al començament feien de mestres, tots els joves que n'han après; el Club Card, amb obres com *El Rei Herodes* o *Mon pare és un bon partit*, per exemple, fou el qui agafà la torxa del teatre a Sant Llorenç, i també hi col·laboraren -i encara hi col·laboren en el Grup de Comèdies que ho ha continuat- una bona partida de joves llorencins; al si del Club Card s'iniciaren les conferències, presentacions de llibres, concursos, exposicions de tota casta, excursions, etc. que arreplegaven uns joves descontents amb les alternatives que els

presentaven "els de sempre"; el Club Card, et toca recordar-ho, va ésser l'iniciador del cor parroquial, amb aquelles Nits de Nadal i misses del pare Martorell o espirituals negres... de començaments dels anys 70, a les quals, naturalment, els joves tenien tot el protagonisme; nosaltres muntàrem la primera biblioteca pública del poble en els locals del Club -que estava íntegrament constituït per joves-; i també iniciàrem els cursos d'adults amb classes de graduat escolar i català, entre d'altres, el que constituï la primera passa cap a la normalització lingüística de Sant Llorenç; la ja "tradicional" cavalcada dels Reis, dirigida als infants però organitzada pels joves, fou també iniciativa del Club Card; i, en fi, a més de moltes altres activitats, fou el Club el fundador de la revista *Flor de Card*, al manteniment de la qual hi han col·laborat més d'un centenar de joves llorencins al llarg dels seus 19 anys d'existència. Si, malgrat tot, consideres que no hem fet res, la veritat, Antònia, jo no sé què dir-te.

I de tota aquesta teringa de coses que hem iniciat, els que duim *Flor de Card* únicament ens hem quedat amb la revista, deixant tota la resta en mans d'una altra gent: el teatre, el cor parroquial, la música del Card en Festa, la cavalcada dels Reis... encara, sortosament, són ben vius; d'altres han deixat de funcionar sense que ningú s'arremangàs per agafar-ne el maneig. I això, Antònia, no pareix que sigui voler "controlar" la cultura. Si és ver que el nostre comportament "et rebel·la", per què no renunciés a una part del temps -i dels beneficis- que et comporta "l'acadèmia de pintura" o els cursos d'adults que té muntats l'Ajuntament i et poses a fer-hi feina de franc, com nosaltres? Com bé saps, no en tenim l'exclusiva i les portes són ben obertes per qui les vulgui travessar.

Referent al "control" que segons tu tenim damunt la revista, caldria especificar el significat que dones a la paraula, perquè el que nosaltres fem és dedicar-hi moltes hores passant a màquina, redactant, fent i revelant fotografies, component pàgines, cercant reportatges i informacions, transcrivint entrevistes o tertúlies... Si coneixes qualcú que vulgui compartir aquest "control" t'agraïrem

que ens ho fessis sebre, perquè t'assegur que ja començam a estar cansats de tant de "controlar". I en deu anys i 200 números trets a rotlo no hem censurat, retocat o acurçat mai un sol article ni ens hem negat a publicar res del que ens han duit.

I quant a l'acusació de que "hem aturat" els joves m'agradaria que em diguessis quan i com ha estat això. No basta llançar acusacions a l'aire davant un periodista extern que no coneix la realitat llorencina, sinó que s'han de poder demostrar. Diguès-me una sola cosa que hàgim aturat, una sola, i et donaré la raó, però no xerris per xerrar damunt un medi de comunicació seriós sense sebre el què dius, que corres el perill de que t'acusin de mentidera o ressentida.

I a més, ja que també afirmes que "sintonitzes amb els que lluiten contra la degradació ambiental de Mallorca", és una llàstima que no col·laborassis amb la campanya que *Flor de Card* i el GOB del Llevant dugueren a terme per salvar Sa Punta de n'Amer, i això que també hi havia molts de joves implicats. Perquè et deus recordar que fou *Flor de Card* la primera que va llançar el crit d'atenció, a la revista del juliol de 1984, precisament la que, exceptuant aquesta pàgina i l'editorial, havien confeccionat íntegrament una bona partida de joves llorencins; i també la que organitzà la famosa taula rodona amb els polítics illencs; i la que llançà una revista monogràfica sobre Sa Punta; i la que entrevistà Jeroni Albertí i aconseguí que es manifestàs a favor de la conservació de l'espai natural; i la que preparà la festa de Greenpeace. Aquesta gent, Antònia, no ho dubtis, no són "els de sempre". "Els de sempre" són els altres.

I per acabar aquesta rèplica et faig a sebre que la majoria -per no dir tots- dels joves llorencins que pertanyen al grup Blanquerna, amb el qual tant tu com jo sintonitzam -supòs que tu pel caire cristià i jo pel nacionalista-, han participat amb alguna activitat del Club Card, i molts d'ells amb la revista.

Així que ja ho saps, hem promogut més que ningú la participació dels joves, no hem aturat cap iniciativa mai, ni pen-sam fer-ho, i no controlam res que no sigui el nostre treball diari.



*Quan pensàvem quin podria ésser el tema de la Tertúlia d'es mes de novembre i qualcú va proposar es d'es paper de l'Església damunt sa societat llorencina d'avui, a mi no em va fer gaire gràcia. Trobava que era un tema massa complicat i profund per ésser tractat dins una tertúlieta de segona fila, i només em venia an es cap es conegut acudit que en Cervantes va posar en boca d'es Quixot: "Con la Iglesia hemos topado, amigo Sancho". I és que, francament, estava asustada. Era conscient de que no estic preparada a cap nivell per fer ses preguntes escaients damunt aquest tema, en cas de que sigui necessària sa meua intervenció, i no volia, ni de molt, ferir sensibilitats o implicar-me personalment. Però, després de pensar-m'ho bé, vaig arribar a sa conclusió de que l'Església ocupa una parcel·la molt grossa dins Sant Llorenç, i que una xerradeta relaxada podia ésser ben interessant per molta gent. I que interressi i agradi a sa gent d'es poble és a s'únic premi que aspiram es col·laboradors de Flor de Card.*

*Posàrem fil a s'agulla i ses següents*

## L'Església

Textes: Aina Salas  
Fotos: Maria Galmés



*persones, molt amablement, acceptaren sa nostra invitació: Antònia Tous, membre d'es grup Blanquerna i col·laboradora d'es cursos pre-matrimonials de l'Església llorencina; Margalida Galmés, membre també del grup Blanquerna; Joan Font, rector de Sant Llorenç; Bartomeu Massanet, membre d'es Consell Parroquial. Moltes gràcies a tots ells per sa seva assistència i col·laboració.*

**Aina Salas.-** Per començar, podríeu explicar quin paper fa l'Església a Sant Llorenç? Per què sa gent hi va? Es fu-

nerals estan a caramull, sa majoria de ses parelles s'hi casen...

**Don Joan Font.-** I, sinó, hi batien ets allots. Lo primer que hauríem de definir és a què deim Església.

**Aina.-** Margalida, i tu, com a representant de sa joventut, què hi dius?

**Margalida Galmés.-** Jo vénc p'es grup Blanquerna i no en representació d'es joves llorencins. Es Blanquerna és un grup d'ideologia cristiana però obert a tothom. De fet hi ha agnòstics i ateus que hi pertanyen i que critiquen fort es cristianisme.

**Antònia Tous.-** Es horrible sentir per televisió que diuen "l'Església ha dit..."

**Aina.-** Iddò què és ser cristià?

**Margalida.-** Jo me consider una bona cristiana i moltes temporades no vaig a missa. Crec en Jesús i en Déu. Som un poc ecumenista i me serveix qualsevol Déu...

**Don Joan.-** Jo distingiria es ser religiós de ser cristià, que és una manera concreta de ser religiós. S'ha d'estar enamorat de Jesús en es mateix temps.

**Antònia.-** (Una mica crispada) Veiam, hem començat aquesta tertúlia sense cap ni peus. Podem passar hores discutint i no aclarirem res. Quan se va a una tertúlia i està ben dirigida se formulen preguntes concretes.

**Tomeu Massanet.-** Això ha de ser més informal.

**Aina.-** Jo me pensava que una tertúlia era una xerrada on tothom deia lo que volia. Noltros proposam un tema però...

**Margalida.-** Una tertúlia és xerrar, Antònia.

**Antònia.-** En aquest cas, es qui xerra molt no deixa participar an ets altres, i per tant hi ha d'haver un moderador que ha de moderar. Heu preguntat que quin és es paper de l'Església a Sant Llorenç, i més o manco és es mateix que a altres indrets.

**Margalida.-** Lo primer que anaven a aclarir, Antònia, és què s'entén per Església.

**Tomeu.-** Antònia, jo no estic d'acord.

**Antònia.-** Deixau-me acabar, que no m'agrada que m'interrompeixin, després un altre ja dirà lo que opina. Més tard s'ha preguntat que és ser cristià i si se pot ser cristià sense anar a missa. Molt bé, som cristiana i necessit anar a missa. I per què necessit anar a missa? Perquè necessit menjar, beure..., m'entens? Com necessit llegir, estudiar, de sa natura... Per això som cristiana. I ho vull dir perquè és així. Es discutible? Sí, i per ventura matisable. Lo que vull constatar



és que som cristiana perquè ho necessit.

**Margalida.-** Ser cristià, per jo, no és anar a missa. I l'Església no són només es capellans i es bisbes. Som tots. Quan se va fer es concili Vaticà II se va obrir una mica. I és que l'Església-institució, sempre, sempre va darrera sa societat.



**Antònia.-** Això no és ver.

**Margalida.-** Com que no? I no una passa, sinó dos-cents metres. Prova d'això és es tema d'es preservatius...

**Tomeu.-** Hi ha llocs que és més oberta que an ets altres.

**Antònia.-** Es capellà. Això és es capellà. I l'Església no la fan es capellans.

**Tomeu.-** Ells duen es moviment de l'Església...

**Margalida.-** Jo crec que pot ser més cristiana una persona que no va a missa que una altra.

**Don Joan.-** Més cristià, no; més bona persona.

**Margalida.-** Per a mi sí. També se pot resar o llegir s'Evangeli sense anar a missa.

**Antònia.-** No ho és tot, sa missa, no és s'única manera d'arribar...

**Don Joan.-** Per ser cristià no pots llevar s'Eucaristia.

**Antònia.-** Això mai. Lo que passa és que per entendre s'Eucaristia és necessari un aprenentatge...

**Don Joan.-** Sobretot s'ha de tenir fe.

**Antònia.-** Sí, sa fe és fonamental.

**Margalida.-** Es codis, ses regles de l'Església els fan es de dalt, que només en són una petita part. Jo crec que p'entura hi ha un 90% de persones, sobretot joves, que no hi estam d'acord.

**Don Joan.-** Per a mi, tot lo que siguin normes, sense sortir de sa llei principal,

que és estimar Déu i an es proïsme, se pot discutir, canviar i millorar. Hi ha bisbes que no estan d'acord amb so codi vigent.

**Margalida.-** Don Joan, li pregunt: se pot ser bon cristià estimant a Déu i an es proïsme sense seguir ses normes?

**Don Joan.-** Se pot ser bona persona. En Ghandi estimava Déu, que per a mi és es Déu vertader, però no era cristià. Lo que vull dir és que normes sempre n'hi ha d'haver i totes se poden discutir, però de dedins. De fet hi ha esglésies americanes que rebutgen qualque norma feta p'es bisbes i també són una part de l'Església. Ara, amb sa campanya d'es preservatius, sents per sa televisió que l'Església està contra tal o qual, i seguidament diven: "El bisbe de tal lloc ha dit...", i això no és l'Església.

**Antònia.-** No, això no és l'Església.

**Margalida.-** Jo, que un senyor, referint-se a sa campanya aquesta, digui que s'espenya sa moral i altres coses, crec que només parla en nom seu o en nom de l'Església-institució. Per sebre què pensa l'Església real s'hauria de preguntar a sa gent d'es carrer, que per a mi és s'autèntica Església. De cara an es públic és clar que surt aquesta altra gent.

**Don Joan.-** Es pluralisme és molt bo.

**Margalida.-** Sí, i l'hem d'admetre. Jo pens que es tradicionalistes fan mal a l'Església, i ells pensen que en feim es qui voldríem una cosa més avançada...

**Tomeu.-** Són distintes maneres de pensar.

**Antònia.-** Divagam molt, i hem de pensar que és cristiana aquella persona senzilla, mitjana i alta, per tant, sa manera d'actuar és molt diferent. Crist va instaurar una Església nova que començà a partir d'unes comunitats petites que, per fer camí, se barallaven com a moixos. I és que de ses discussions surten diferents pensaments que, enfrontats, poden seguir una línia recta. L'Església vendria a ser com es colors -i permeteu-me que en parli, perquè an això jo ho domin una mica-: sa llum és blanca i a través de ses diferents atmòsferes torna de tots es colors, fins i tot es negre. I l'Església és això.

**Don Joan.-** L'Església és un grup de gent que creu en Déu per Jesucrist. Lo trist de l'Església d'avui és que hi ha gent que no creu això, però l'utilitza a s'hora de casar-se, per exemple, perquè és més cerimoniós...

**Aina.-** No creis que sa majoria de sa gent utilitza l'Església per costum, però que s'ho sent poc quan fa o va a una ce-

rimònia? Jo no dic voltros, que sou cristians en actiu, diguéssim...

**Don Joan.-** N'hi ha molts.

**Antònia.-** N'hi ha més que es que te penses.

**Maria Galmés.-** Jo crec que moltes vegades es que no som massa creients ni practicants mos implicam en l'Església p'ets altres. Per exemple, si mon pare o ma mare se posassin malalts jo vendria a cercar-lo a vostè, don Joan, perquè els extremunciàs, i me sabria molt de greu que no vengués; en aquests moments jo estaria utilitzant l'Església perquè es malalt, p'entura, ni se'n temeria.

**Don Joan.-** Tu faries lo que toca, perquè ells són creients i l'Església els ho deuria. Avui, encara, sa religió té un paper a fer, i és que la necessitam p'es grans interrogants com sa mort.

**Maria.-** A l'Església l'utilitzam quan la necessitam.

**Don Joan.-** Jo, que me diguessis que una gent senzilla va "dónde va Vicente, dónde va la gente" ho creuria; però uns intel·lectuals o una gent que pretén tenir una cultura...

**Antònia.-** Aquests sí que en fan de mal!

**Margalida.-** Encara se mira malament an es que no van a missa i se xerra d'es que se casen per lo civil.



**Antònia.-** Ara tocau un tema que jo conec molt, perquè ja fa uns anys que feim pre-matrimonials. Es primer dia que entram en contacte amb aquestes parelles joves, els deim que es matrimoni civil és igual de vàlid, i, per tant, que si no estan segurs d'es seu cristianisme, que no el celebren per l'església.

**Margalida.-** Sí, però sa majoria d'es

que se casen són gent de sa meva edat, i lo primer que diven és "Quin rollo es pre-matrimonials!", i m'ho diven a mi, Antònia. I estan obligats a anar-hi perquè se volen casar per l'Església.



**Tomeu.**- Molt bé, no volen sebre res de l'Església i fan un matrimoni només civil perquè no volen compromissos, però a s'any tenen un infant i tot d'una cerquen padrins-joves per batiar-lo.

**Aina.**- I això no te pareix que és una pressió social?

**Margalida.**- Això és lo que jo dic.

**Tomeu.**- Hem d'anar clars. Si no en vols sebre res no hi vagis, que no és normal que en un any canviïs de pensament.

**Aina.**- Sincerament, jo no crec que pensin res. Crec que sa majoria de joves se casen i batiën ets al.lots per costum.

**Antònia.**- Jo no ho crec. Pens que estan convincuts, perquè és que es primer dia els treus defora...

**Margalida.**- Però Antònia, molts ho fan p'es pares. Si no te cases per l'Església els dones un disgust, i com que els estimes...

**Don Joan.**- Però, i quantes coses fa sa joventut sense pensar si dona un disgust an es pares?

**Aina.**- Es casament és una cosa tan pública... Tothom se tem.

**Don Joan.**- Encara es joves, mira. Però jo record que fa temps, un intel.lectual mallorquí davant sa pregunta de si creia en Déu respongué d'una manera feresta, amb despreci a l'Església i a Déu. Molt bé, idò després d'un temps aquesta persona va batiar un infant seu i va sortir per tota sa premsa. Si jo hagués estat es bisbe no ho hauria permès.

Que se batiï un infant i es seu pares no estan casats p'es motius que sigui, passi, però que un intel.lectual digui públicament que no cfeu en Déu...

**Margalida.**- Intel.lectuals d'aquests n'hi ha pocs. Ara, es 50% d'es casaments que se celebren per l'Església se fan per sa festa i per dur un vestit blanc ben preciós. Jo, si no fos cristiana, per no donar un disgust m'hi casaria.

**Antònia.**- Es una aberració.

**Margalida.**- Però és així.

**Antònia.**- Es es pre-matrimonials hi ha una pregunta que diu: "S'hauria de negar es Sagrament d'es matrimoni an es que no tenen fe?". Tots contesten que sa fe no se pot mesurar.

**Aina.**- Antònia, està ben clar que tots es que van an es curset se volen casar, fer sa cerimònia i sa festa. P'entura contesten a ses preguntes lo que creuen que tocaria, no lo que senten.

**Tomeu.**- N'hi ha que ho fan, però no ho haurien de fer. Es terrible comprovar que alguns al.lots vénen a confirmar-se perquè sinó son pare no els compra sa moto.

**Margalida.**- Jo també voldria parlar de que molta gent no agafa una postura crítica. Creuen lo que diu l'Església o lo que diu es capellà, i ses coses s'han d'analitzar.

**Aina.**- Es complicat anar contra sa jerarquia a qualsevol grup.

**Don Joan.**- Sa diversitat d'opinions és signe de vitalitat.

**Aina.**- Si vas molt contrari t'expulsen o de desqualifiquen. Per exemple, en sa teoria de sa lliberació hi ha molt de renou. Sa imatge que dona l'Església és que està amb sos poderosos i rics. P'entura també amb sos pobres, però sense enfrontaments.

**Margalida.**- Lo que has de tenir clar, Aina, és que l'Església som tots.

**Aina.**- Però n'hi deu haver que comanden i donen directrius, fosca!

**Antònia.**- No, no i no!

**Margalida.**- Què vols dir, que Mallorca és en Cañellas i que tots pensam com ell?

**Aina.**- No. Però és s'executiu i se fa lo que ell o es seus diven.

**Margalida.**- Bé, l'Església té un executiu, clar...

**Aina.**- Idò això és lo que vull dir.

**Margalida.**- Es un executiu entre cometes. Sa cosa ha d'estar organitzada perquè sinó no anam enlloc, però no vol dir que sa majoria hi estem d'acord.

**Aina.**- I quin grau d'acord hi ha entre es cristians en sa campanya d'es preservatiu?

**Don Joan.**- No creus que hi ha motiu perquè hi hagi diversitat?

**Aina.**- L'Església ha de ser contrària, és clar.

**Margalida.**- No. Jo me consider cristiana i hi estic d'acord.

**Tomeu.**- L'Església no està en contra de sa campanya, sinó de sa manera com s'ha feta. Està molt mal enfocada.

**Aina.**- I què opina l'Església de Sant Llorenç? Si som tots, cada un tendrà una opinió...

**Margalida.**- Això és lo bo que té, que tothom pot opinar lo que vulgui i ningú no te pega clatellades. N'Antònia i jo veim sa campanya de manera molt diferent.

**Antònia.**- Està mal feta.

**Don Joan.**- Jo te pregunt, Aina, què intenten amb aquesta campanya?

**Aina.**- Homo, diven que fer recular ses malalties venèries i, sobretot, es SIDA, que és molt preocupant, a més d'evitar embarassos involuntaris massa primerencs.

**Don Joan.**- Però tu creus que encara hi ha gent jove que creu que es nins vénen de París i que no sabien de s'existència de preservatiu? Jo hi vull posar un interrogant molt gros, i ja veurem d'aquí a un parell d'anys si han augmentat o disminuït ets embarassos.

**Antònia.**- Se multiplicaran ets embarassos.



**Margalida.**- Jo crec que sa campanya no indueix an ets joves a mantenir relacions sexuals.

**Don Joan.**- Jo sí.

**Tomeu.**- A s'edat que l'han enfocada jo crec que sí.

**Antònia.**- A tu, Margalida, que ets u-

na persona preparada, no, però an es que surten a s'anunci, que tenen 12, 13 i 14 anys, sí.

**Margalida.**- No són tan joves es que hi surten!

**Tomeu.**- Però l'enfoquen a ells.

**Margalida.**- Que no. Són més vells.

**Don Joan.**- D'aspecte són de primer de BUP.

**Margalida.**- Per a mi sa propaganda lo únic que vol dir és que utilitzar preservatius no és un motiu de culpabilitat, i no indueix a res.

**Don Joan.**- Ni que abans tot fos pecat mortal, ni que ara res sigui res.

**Aina.**- No trobau que l'Església Catòlica és repressiva amb sa sexualitat?

**Antònia.**- No, no i no! En es pre-matrimonials un metge ho explica tot, tot, i lliurement li fan tot tipus de preguntes. I això ve de l'Església.

**Aina.**- Jo me referesc an es sexe, no a sa procreació. També prohibeix sa formació d'una parella estable a ses seves jerarquies i ministres.

**Don Joan.**- Lo que està clar és que una persona sense obligacions familiars pot donar un millor servei an ets altres.

**Aina.**- I no creis que sa repressió fa que sa gent estigui més erugada i sigui més bona de dominar?

**Don Joan.**- Això és un poc de caricatura.

**Margalida.**- Un moment. Així com ets estrangers veuen a tots ets espanyols "con peineta i olé!", sa gent de fora de l'Església mos veu a tots com es bisbes...

**Aina.**- Jo me referesc a l'Església com a organització, és a dir, an es seus ministres, que si no se sotmeten a unes normes han de sortir. De fet n'han sortit moltíssims. Ara, si deim que l'Església és lliure i que ho som tots, és clar que cada persona pot tenir una idea diferent. Lo que passa és que no la pot exercir.

**Margalida.**- Es que ara està de moda dir que no creuen en res. Pareix que mos hem de disculpar per ser cristians.

**Aina.**- També pot ser que ara sa gent analitza més ses coses i no troba massa base per estar convençut i creure. No me pareix just que ho atribueixis a una moda, Margalida.

**Don Joan.**- Sa gent ara està igual de manipulada que abans, i fa més bo dir que passes de religió si t'ho pregunten per televisió.

**Aina.**- I no pot ser que Déu sigui un lloc on aferrar-se quan qualque cosa no marxa? No trobau que és un signe de debilitat?

**Antònia.**- I que no ho som dèbils? No ho ets tu? Mira, a mi sa religió m'ha do-

nat sa tranquil·litat per observar, per treballar i per actuar. I qui no m'ho respecti que faci lo que vulgui. I així mai no t'equivocaràs. Es a dir, ningú no ha aconseguit barallar-se amb mi. Si m'ho respectes, beníssim; sinó, allà tu.

**Aina.**- Jo sempre he respectat totes ses idees.

**Antònia.**- I som molt creient perquè me serveix, ho sents? Perquè me serveix. Es claríssim, es utilitària, l'Església.

**Margalida.**- A mi m'ha ensenyat humanitat, per exemple, a veure i respectar un altre...

**Aina.**- A voltros vos ho haurà mostrat sa religió, però s'amor, es respecte, es no fer mal... són valors humans, apart de que també siguin religiosos.

**Tomeu.**- Però no basta.

**Antònia.**- No, sa vida no ho ensenya.

**Aina.**- Es molt complicat ser dolents.

**Tomeu.**- I ser bo és compromès.

**Aina.**- Es agradós i còmode.

**Don Joan.**- Es fonamental que sapiguem que som imperfectes, però per miserables que mos entiguem esperam sempre es perdó.

**Aina.**- Això és comprar s'eternitat...

**Don Joan.**- Es que s'eternitat és un sentiment humà! Si som francs tots esperam un poc s'eternitat.

**Aina.**- Crec que molts són humils de cor i creuen en després de sa mort. Jo, fill meu, no ho sé...

**Don Joan.**- Això és un misteri. Ara, jo tenc molt mal de creure que tot sigui producte de sa casualitat.

**Tomeu.**- Jo no vull dir que tengui massa clara s'eternitat, però sa fe ajuda a viure amb aquesta esperança.

**Aina.**- Davant sa fe és clar que tots ets arguments fallen, però sa fe és mala d'aclarir.

**Antònia.**- Crec que després de sa mort hi ha qualque cosa, però no me preocupa massa lo que hi haurà. Seguretat no en té ningú. Ganes moltes, però seguretat...

**Don Joan.**- Sa història demostra que a èpoques d'un gran materialisme en segueixen d'altres d'una gran religiositat, i és que s'homo ho necessita.

**Aina.**- Necessita d'una espiritualitat, jo crec, però aquesta se pot aconseguir per altres vies que no són ses religioses: ses relacions humanes d'amistat, d'amor, etc., sa lectura, sa música... Jo crec que depèn de cada persona, segons ses inclinacions o es gusts que tengui, es que sigui capaç de trobar-la.

*I això fou sa tertúlia amb sa gent de l'Església.*

## Adults

### Curs d'adaptació al nou Pla General de Comptabilitat a Sant Llorenç

L'Àrea Socio-Educativa-Cultural de l'Ajuntament de Sant Llorenç amb la col·laboració del Ministeri d'Educació i Ciència organitza al Centre d'Adults de Sant Llorenç un curs d'adaptació al nou pla general de comptabilitat.

El curs, que tindrà un caràcter molt pràctic, consistirà bàsicament en l'estudi dels assentaments d'adaptació del Pla de 1973 al de 1990, quins criteris i formes s'hauran d'utilitzar a partir d'ara per comptabilitzar les operacions més usuals.

La durada prevista és de 16 hores i la data de començament del curs està prevista per dia 3 de desembre. Seran els dies 3, 4, 5, 10, 11, 12, 13 i 14 de desembre; l'horari és de 20 a 22 hores.

El curs va dirigit a totes aquelles persones amb coneixements del Pla General de Comptabilitat a nivell mitjà obtinguts acadèmicament (segon grau de F.P.) o mitjançant la pràctica professional.

Els continguts són els següents:

- 1.- El canvis en la legislació mercantil. Influència sobre el nou Pla.
- 2.- Estudi comparatiu sobre els comptes de Balanç i de Resultats.
- 3.- Assentaments d'adaptació del Pla del 73 al del 90.
- 4.- La confecció de comptes i quaderns anuals: breu comentari a la confecció normal i abreujada del Balanç, compte de Pèrdues i Guanyos i Memòria.
- 5.- Normes de valoració.

El plaç de matrícula ja està obert i acaba el proper dia 30 de novembre. El curs és gratuït.

Podeu matricular-vos al Centre d'Adults o bé cridant al telèfon 56 90 83 a partir de les 3 de la tarda.

Dirigirà aquest interessant curs el professor del M.E.C. Guillem Riutort.

Recordau que les places són limitades fins a un total de 30 alumnes. Se seguirà l'ordre de matriculació.



## Per a Nadal

Per a Nadal, na Constança decidí que no compraria torró. Ella i en Felip, el seu espòs, tanmateix havien d'anar a estar a ca la sogra totes les festes. Aquest estalvi, que suposava devers seixanta mil pessetes -perquè el volien bo-, provà d'invertir-lo en loteria nadalenca. Sabia, per una amiga seva que vivia a un àtic del carrer més cèntric de Ciutat, que la sort ve quan Déu vol, però que sense jugar-hi no s'hi guanya.

Tota satisfeta, que semblava que havia adquirit temps enrera accions que ara pujaven, se mudà, s'empolainà bé i va anar a missa a La Seu, a una que un capellà vell deia en mallorquí.

En sortir de missa, tot passejant per davant mostradors ben farcits d'objectes (trastum, que solia amollar la padrina), reflexionà sobre la compra de ses papeletes. No, no havia endevinat els números; no serien els sortats, no, no, no! Se n'havia de fer seus un parell més.

Tenia, a un compte per als al.lots, un poc més de cinquanta mil pessetes; però com que per l'interès que li donaven, no s'ho pagava... Els va treure, i friso, no fos cosa que ja no en quedassin, va

córrer cap a l'administració que hi havia tot just en travessar el carrer.

Ho destinà tot a dos números, ben segura d'esser rica: un acabava en sis i l'altre en tres. No va dir res a en Felip, perquè en cas que els tocàs la sortassa, allò es convertiria en una sorpresa vitenca.

I arribaren les vacances, ompliren el cotxe de roba, de juguetes, d'al.lots, i d'ells dos, i se n'anaren cap a Bellveure, a ca la sogra.

Els dies foren més curts; els rellotges no anaven amb corda, anaven amb benzina, de via que feien. Na Constança visqué, aquelles festes, com a fuita: ni sabia si li deien res, ni escoltava, ni menjava, ni tan sols no mirava la televisió. Llegia els diaris, per veure si hi hauria cap rectificació de l'hora del sorteig o del dia, no fos cosa que no se'n temés!

Però ja hi eren, era qüestió d'hores. N'estava segura, que havia encertat: sis i tres. Eren els seus números: la seva edat invertida, trenta-sis.

¿Què havia de fer, mentre esperava (com a pendent no d'un destí tràgic, sinó d'un desenllaç feliç pel.lículer? Ara

no podia ni escurar, ni fer els llits, ni res de res. Només esperar. Així mateix, va mostrar mitja rialla en sentir-se com en Felip quan aguardava el naixement del primer infant.

Les hores i minuts varen transcórrer carregades de soledat: ningú no la podia comprendre. Només hi faltaven cinc minuts. El seu cos semblava encendre's.

En tocar la mitja, se va haver d'asseure. Cantaren els premis més xerecs; però ella badava bé les orelles i l'enteniement a la Grossa, "Es Gordo". Al cap de cinc minuts -quasi li queien les llàgrimes d'ansia i d'alegria-, es va saber el número afortunat.

Na Constança no guanyà res.

-Ai, Déu meuet, ajudau-me. En Felip necessita més d'un mes per guanyar-ho. I justament ara, que anam tan estrets de duros. Mare de Déu de Lluc: Kyrie eleyson, Christe eleyson, Kyrie eleyson. Pater de coelis Deus, Miserere nobis. Fili redemptor mundi Deus, Miserere nobis. Spiritus Sancte Deus...

**Pere J. Santandreu Brunet**  
Novembre '90

## S.M.O.E.

L'Ajuntament de Sant Llorenç aprova un projecte d'elaboració de material didàctic sobre el coneixement del terme.

La Comissió de Govern de l'Ajuntament va aprovar destinar 700.000 pts. per a confeccionar material didàctic sobre el coneixement del terme municipal de Sant Llorenç des Cardassar.

La proposta, la presentà a la comissió, el Servei Municipal d'Orientació Educativa (SMOE) que ja fa cinc anys que realitza programes d'aquest tipus a les escoles. Es pretén aportar estratègies i recursos per facilitar l'aproximació de l'escola a l'entorn i aconseguir que els nostres escolars coneguin prou bé el terme.

Des de l'any 85 els nins de cicle mitjà utilitzen unes fitxes sobre la localitat, el carrer Major, els serveis municipals, etc. Actualment es feia necessari ampliar i confeccionar nou material que integràs els tres nuclis de població i aportàs més recursos.

El material que s'editarà segons el projecte presentat serà:

-Una guia de recursos adreçada als mestres, partint dels següents objectius: el coneixement global i integrat del municipi (relleu, clima, vegetació i fauna, paisatge rural i urbà, etc.) per centrarse després en l'estudi de cada un dels tres nuclis de població que integren el municipi de Sant Llorenç.

De cada nucli es tractaran els seus aspectes diferenciadors, la població (nombre d'habitants, densitat, evolució, sectors de treball,...) els vestigis del passat dins el medi, el canvi històric al llarg del nostre segle...

I com a segon objectiu estudiaran l'organització del territori: el municipi, l'organització social de la localitat, l'Ajuntament, els serveis municipals, etc.

En definitiva aquesta guia tractarà d'esboçar una sèrie de suggeriments, activitats, itineraris,... que facilitin la tasca al mestre pel que es refereix a l'estudi de l'entorn, d'oferir uns recursos que serveixen per a fomentar en el nin el sentiment de pertànyer a uns grups socials, al seu municipi.

-Joc de preguntes: Descubrim Sant Llorenç, Son Carrió i la Costa Llorenç-

na.

Aquest joc te com a finalitat que el nin conegui els diferents aspectes que formen part del seu municipi de manera lúdica, activa i participativa.

Seguint un circuit dissenyat sobre el municipi, el nin haurà d'anar contestant les preguntes sobre diferents temes (geografia, història, cultura, etc.) que vendran determinades pel mateix circuit.

El joc va dirigit als nins/es dels dos darrers cicles d'educació primària i primer cicle d'educació secundària.

-Joc, trecaclosques: Aquest joc consisteix en reconstruir el terme municipal de Sant Llorenç, que es trobarà dividit en 25 peces.

El joc va dirigit especialment als infants del primer cicle d'educació primària.

Hem de recordar que l'any passat ja es va donar als nins el joc L'Oca juga a Sant Llorenç per a Nadal. La intenció es que aquests jocs es puguin donar per les Festes de Nadal i Reis.

El projecte el realitzarà Estudi 6 i estarà coordinat pel Servei Municipal d'Orientació Educativa.



## La vinguda a Mallorca de l'emperador Carles, l'any 1541 (III)



I d'aquí jo estigüé mirant les galeres que era una glòria de mirar. I après el sendamà jo aní-me'n al Castell a on havia tanta gent que no hi cabien i de cada hora entraven i eixien grandíssima gent en expressament molts nobles senyors i grans senyors en què hi era el gendre de l'Emperador nèt o nebot del Papa, marit de la filla bastarda de sa Majestat. Més hi era un germà del duc de Ferrara el qual segons relació de un servidor seu portava setanta cavalls i molta gent tota a sa despesa i molts altres senyors que venien a veure Sa Majestat i a negociar amb ell i com vingué a hora de missa Sa Majestat havia d'oir missa en dit Castell a l'església de Santa Anna a on jo entrí amb molts homes de Muro i allí esperàrem que Sa Majestat isqués per oir la missa i així com jo molts altres pagesos estàvem drets mirant com eixiria l'Emperador perquè li havien fet uns paraments de draps negres molt fins a la trona on acostuma oir missa el visrei i els qui aparellaren la missa i els dits aparellaments eren homes tots eclesiàstics tots de la capella de Sa Majestat, tots abats, bisbes i grans senyors esperant que Sa Majestat isqués venien molts homes d'església, homes que portaven gran gravitat segons mostraven joves i seien a les cadires baix davant l'altar entre els quals vingué el nunci o comissari del Santíssim Pare Sant que era un frare de l'orde de Sant Francesc home molt bé i disposat d'edat de seixanta a setanta anys, que era bisbe de Urgent deia's frare Bonaventura de Leon i tenia potestat de moltes coses i segué's a les dites cadires a part esquerra com hom entra dins davant l'altar i amb ell molts altres eclesiàstics homes tots joves. I llavors la gent esperava Sa Majestat el qual estigüé fins a passades quatre hores de dia eixir i llavors vingué per oir missa i entrant a l'església o trona per on entrava jo mi-

ri'l i molts eclesiàstics estaven dalt a la trona i com ell entrà se llevaren els barrets i feren reverència, ell anava amb una gorra de drap negre i els cabells sobre pinta i la barba casi tres dits de barba prengué unes hores en la mà que li havien aparellades i començà a dir l'ofici i el prevere hagué començada ja a l'entrant la missa e dalt a la sala per on entrà sonaren tants clarins i sacabutxos i trompetes que paria un paradís i sonaren de l'hora entrà fins casi que el prevere ja era a l'epístola perquè deien missa baixa.

Estant Sa Majestat oint la missa era tanta la gent que era en l'església i oia la missa més per veure Sa Majestat que per lo que devien i tots casi en lloc de mirar a l'altar miraven Sa Majestat e no es fartaven mai de mirar-lo i lo bo de príncep el qual nostre Senyor Déu prospera sempre al servici seu i li deixa fer coses que sien a servici de la bondat divina i augment de la santa Fe catòlica amès, estava mirant les gents que el se miraven i adés adés passava's la mà per la cara i per la barba i així ell oí la missa i com foren a levar Déu un jove dels eclesiàstics de la seva capella encengué una antorxa la qual tingué en la mà fins a tant que hagué combregat el prevere el qual deien era abat, home de bona edat, i acabada la missa el comissari o nunci del Sant Pare alçà's i pujà alt i Sa Majestat anà-se'n per dinar, i el qual castell sempre estava ple de gent i d'aquí jo partí i aní-me'n a dinar.

I après dinar anàrem a mar a on vérem que daven brusca a molta galera i havien treta tota l'eixàrcia en terra i els forçats estaven ferrats en les galeres i la gent era tanta que no podia hom passar per lo moll i aquí m'estigüé fins capvespre com vingué ja al seny de perdó aní al Born que era ple de gent que no venien la terra qui estaven mirant els cavallers tant de la terra com altres senyors estrangers qui es passejaven a cavall i per les cases dels grandes que jugaven.

I après el diumenge següent que comptàvem a setze d'octubre Sa Majestat anà a oir missa a la Seu a on anà tanta gent que no cabien a la Seu i del Castell fins a la Seu no podien anar i estiguera Sa Majestat molt gran dia a venir que segons deien no estava bo i

per ço vingué gran dia que casi eren més de quatre hores que com isqueren eren més de cinc hores essent com dit he a les quatre hores entrà per la Seu i era tanta la gent qui entrava i era ja a la Seu que els alabarders no podien entrar i com Sa Majestat entrà pel trast de les dones no podia passar i feren-li el lloc a on oí missa prop l'altar major a part esquerra envers la sacristia en què posaren unes cortines negres de drap molt fi i dix la missa l'ardiaca Vilallonga i l'evangeli el canonge Sant Joan, al parer meu que ara bonament no em recorda i cantaren a cant d'orgue la capella de l'Emperador i sonaren els orgues un de la capella de Sa Majestat i acabada la missa isqué i entrà al castell i tots els grandes anaven amb ell que eren tants que amb empentes anaven i la gent era tanta defora que fins dalt la teulada de la porxada de l'obra de la Seu estava gent i així anà a dinar al Castell a on segons deien dinà amb les portes obertes que qui volia veure'l ho veia, emperò per estar la sala del castell del modo està pocs ho podien veure perquè jo no hi aní per aqueixa causa i per anar a dinar.

I après dinar començaren a fer crides que tothom s'embarcàs i els tambors anaven per la Ciutat cridant que s'embarcassen que Sa Majestat ho manava en pena de la vida i així la gent començà embarcar-se i jo aní en casa mossèn Mateu Moranta a on estava el nunci del Papa per fer donar corona a mos fills Jaume i Rafel an els quals el sendamà el dit comissari mateix donà corona. I el dit dia del diumenge torní a mar i la gent era tanta qui treballava embarcar i portar roba a les galeres que ja havien espasmat i totes en orde que era cosa d'espant i el capvespre anam al Born a on se passejaven encara cavallers com damunt he dit.

I el dia següent que era en dilluns disabte de Sant Lluc tothom treballava embarcar de pressa i els tambors a fer els pregons de part de Sa Majestat com Sa Majestat se volia ja embarcar i així la gent treballava embarcar-se que no hi bastaven barques ni fragates ni res tanta era la gent.

### Escola a Son Carrió

A començaments de novembre es van inaugurar dues noves aules, una sala de professors i un magatzem a l'escola de Son Carrió, les quals, a fi de facilitar l'esplai als alumnes, estan situades vora el poliesportiu municipal.

L'Ajuntament va cedir els terrenys al Ministeri d'Educació i Ciència i va presupostar les obres en uns 20 milions de pessetes. Estan edificades en una planta baixa i ofereixen la possibilitat d'ampliació.



### Estrena del torrent

La nit del 10 a l'11 de novembre es van inaugurar els torrents de Ses Planes i de Sa Blanquera, el primer amb devers 80 centímetres d'aigua i el segon a caramull.

Per sort molta gent no se'n va tèmer, senyal de que l'aigua va passar amb tota normalitat maldament les obres encara no estiguin enllestides del tot. Si no haguessin eixamplat el torrent és molt probable que s'hagués tornat desbordar, tota vegada que era tres vegades més estret que ara i el pont de ca n'Agustí només feia un metre i mig curt d'altura.

### Cursos d'adults

El dia 5 de novembre començaren els cursos d'adults que es fan cada any a ca Ses Monges i que estan organitzats per l'Ajuntament, el Ministeri d'Educació i Ciència i l'INEM.

La part que correspon a l'Ajuntament inclou nombroses matèries: català, alemany, anglès, mecanografia, comptabilitat, confecció, ceràmica, cuina, ball de saló, jardineria, perruqueria, llatra, punt

mallorquí, dibuix, pintura, màscares i gimnàstica. La de l'INEM, anglès i alemany, amb classes intensives i de més durada que els de l'Ajuntament. La del MEC, graduat escolar, alfabetització i preparació per a les proves d'accés a la Universitat per als majors de 25 anys.

Els alumnes únicament paguen la matrícula, tota vegada que els esmentats organismes se'n cuiden de pagar els respectius professors.

Per veure l'acollida que el poble de Sant Llorenç dóna a aquests cursos basta dir que enguany s'han formalitzat més de 500 matrícules.

### Santa Cecília

Amb una assistència de públic directament proporcional al nombre de llorençins que actuaven, van tenir lloc, el mes passat, els actes que anualment organitza la banda de música en honor de

la seva patrona, santa Cecília.

El dia 17 els alumnes de l'escola de música i el 18 els professors oferiren sengles concerts que agradaren molt al públic assistent, però no arribaren al del diumenge dia 25, en el que s'estrenà el nou himne a Sant Llorenç, la música i la lletra del qual ha compostat en Francesc Sapiña, director de la banda. L'Església plena fins a Ses Voltes cuidà a rebentar de tantes mamballetes que feia i que motivaren que s'hagués de repetir la peça.

Una gran part de les veus corresponia als integrants del cor parroquial, però se n'hi afegiren de noves per donar més cos a l'hime. Heus ací la lletra:

Per la glòria d'aquest poble, llorençins, haurem de lluitar, i formant tots una pinya cantam a la llibertat.

Poble de molt bona gent i cultural, que pregona als quatre vents la dignitat de tots els homes i les dones, i en un abraç s'han unit per a lluitar per lo seu.

Platges de Sa Coma i Cala Millor, d'aigua cristal·lina, com si un mirall ens reflectara en la distància a Son Carrió i a S'Illot, cara a llevant i ponent.

El card en Pescut és molt important perquè és l'emblema de la tradició; la banda de música va caminant, que és l'orgull d'un poble que es sent cultural.

La Mare de Déu Trobada va esser en camp de Son Vives per un bon pastor; l'Església en la plaça l'abriga avui, i el que la contempla se sent llorençí.

Aquí estam tots cantant a una veu, que ens guia la llum i en bona senda anam. Glòria a un troç d'una illa a on està Sant Llorenç, i visca la seva gent.

Sant Llorenç. Sant Llorenç. Visca Sant Llorenç



AREA

SOCIO EDUCATIVA CULTURAL

AJUNTAMENT DE SANT LLORENÇ

Després del concert hi va haver un refresc a la Unitat Sanitària, on també s'exposaven una sèrie de fotografies relacionades amb la banda i alguns instruments musicals antics.

Els actes constituïren un vertader èxit de públic, i sembla que també se'n va anar satisfet. Amb tot i amb això considerar que s'hauria d'haver oferit algun concert de gent professional -com sempre s'havia fet-, a fi d'anar acostumant els llorencins a sentir altres tipus de música.

### Exposició

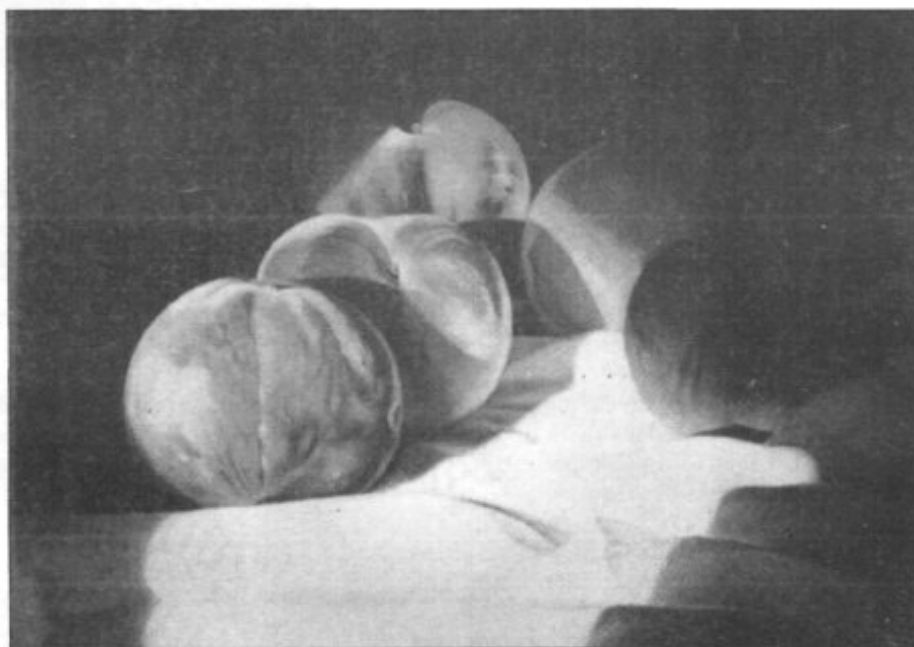
Del 27 de novembre al 15 de desembre el pintor llorencí Miquel Rosselló presenta la seva darrera col·lecció d'olis a la galeria ciutadana L'auca.

L'exposició està integrada per un con-



junt de pintures amb un tema comú: les fruites, perfectament escampades dins el rectangle de la tela.

Desitjam a en Miquel tant d'èxit com a les que fins ara ens ha oferit.



### Tal dia com avui

#### Ara fa 15 anys

- \* Que va morir en Franco.
- \* Que n'Antònia Tous va fer la seva primera exposició, a Manacor.

#### Ara fa 5 anys

- \* Que el Xaragall del Pou Vell va anegar tot el que trobava al seu pas.
- \* Que posaren vidrieres a les portes de l'Església.
- \* Que l'Ajuntament va decidir construir una presa al torrent de Ses Planes.

**Josep Cortès**



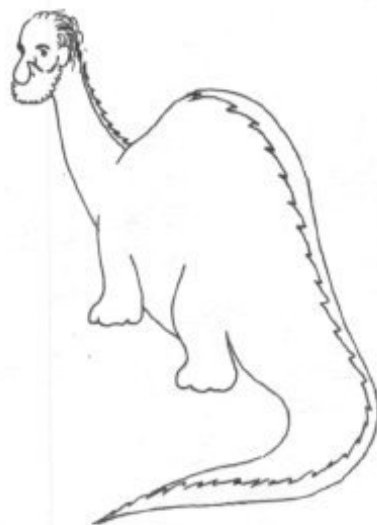
I ARA, A MÉS...

# PIZZERIA

AMB UN AUTÈNTIC FORN DE LLENYA!

Carrer d'en Sureda, 1 \* Tel. 570624  
PORT DE MANACOR





¿Ell que no vos heu temut de quina una que mos n'enfloc a Miquel V. Sebastián damunt sa revista "El Mirall"? Idò vet-l'ací:

"Els censors i vigilants de la cultura, els que comanden les premses locals i s'afiquen dins patronats i centres dels ajuntaments, haurien de fer una labor a favor que la gent jove es pogués integrar en aquestes comissions (...) Si no ho fan així, corren el perill de convertir-se a la llarga en un aplec de dinosaurs".

No em digueu que no sigui collonut s'assumpto. Que a una gent que se'n cuida de fer sortir una revista cada mes durant denou anys perquè es llorencins que vulguin s'hi puguin expressar, dedicant-hi temps i doblers -perquè ningú mai ha cobrat ni un duro-, rebent vergonyoses pressions, plets, pintades, ofertes de mamballetes..., que no ha censurat mai un article, per fort o xerec que fos -per allò de fomentar sa participació en detriment de sa qualitat-, que va iniciar sa normalització lingüística en es poble quan en Franco encara era viu... li haguin de sortir amb aquestes precisament des d'una revista de s'Obra Cultural Balear, tan sensibilitzada amb sa Premsa Forana.

I lo que acaba de fer es deu reals justs és que sa informació, mira per on, li ha vengut precisament d'una que està aficada dins un centre de s'Ajuntament i es seu homo era es president de sa Comissió de Cultura!

Si això no se diu cinisme ja em direu quin altre nom li posam.

Alabat sia Déu! S'Ajuntament ja torna tenir duros. Aleluia!

Si hi ha qualcú que tengui factures pendents o subvencions a cobrar que hi vagi demà mateix, que és ben segur que li pagaran tot lo atrassat i fins i tot p'entura hi haurà una propineta per anar a fer un cafè.

Prova de que li sobren es doblers és que ha concedit una subvenció de 100.000 pessetes a un llorencí i tres externs per anar a passejar per Africa a retratar bèsties.

I si no vos deuen res però teniu passegera, també podeu sollicitar una ajudeta, que no crec jo que no facin per un d'aquí lo que han fet per tres externs.

Qui molt viurà, moltes coses veurà, i faig curt!



A una reunió de sa Premsa Forana en Gabriel Oliver, Conseller de Sanitat, mos va contar que havia aconsellat an en Tomeu Carbó que anàssim a Son Servera en lloc de a Manacor per lo de ses urgències perquè valia més ser "cap d'arengada que coa de pagell", referint-se a que p'entura es granots pintaríem qualque cosa més a ca's burregos que no a cas xulos manacorins, potser perquè s'ideologia de s'Ajuntament serverí no és tan esquerrana com sa d'es manacorí.

Li hauríem de fer sebre an aquest subjecte que noltros no volem ser ni una cosa ni s'altra, sinó simplement ciutadans rasos que paguen tant com ets altres, i, si hem duit sa mala sort d'haver d'anar fora poble perquè mos atenguin, tenim dret a que mos tractin igual que an ets altres.

Torn recordar an es qui qualque vegada han col·laborat amb Flor de Card -i an ets altres també- que sa revista d'es desembre serà sa que fa 200, i que mos agradaria molt que mos enviassin qualque coseta per publicar-la.

Pensau que, just per haver d'aguantar ses endemeses d'es polítics i d'altre gent de mal viure, tots es de sa revista tenim concedides dues dotzenes d'indulgències plenàries i sa garantia de que no haurem de passar pel Purgatori, que ja l'estam passant de sobres per aquesta vall de llàgrimes.



Com que noltros començam sa campanya electoral quan mos passa per s'aparell reproductor i no quan es Govern dóna es sú, en vista que avui fa mal temps, fot un fred que pela i no fa ganes treure es nas, llançarem es primers missatges:

\* Com que a s'hora de fer propaganada mos prenen per beneits i mos volen fer creure que la Mare de Déu és Joana.

\* Com que tots prometen lo mateix, tant si són d'esquerres com de dretes.

\* Com que, guanyi qui guanyi, tots hi perdem...

**VOTA NA RITA!**



I, naturalment, hem acabat es novembre i encara no tenim Normes Subsidiàries, ni Casa de Cultura, ni ses aigües canalitzades, ni han arreglat sa plaça d'es Pou Vell, ni han llevat ses grues de sa plaça i de Coreia, ni hem cobrat ses subvencions...

Per ventura es mes que ve, si Déu ho vol i s'Ajuntament hi consent...

Tanta sort que almanco mos pagarà ses passejades!

A darreries del mes passat es varen celebrar les eleccions dels distints estaments que integren el Consell Escolar en el col·legi llorençí. Els resultats de les votacions foren els que segueixen:

## PARES

Enguany, a diferència de les passades eleccions, podien votar el pare i la mare, per la qual cosa hi havia 365 persones amb dret a vot, encara que només n'hi acudiren 126, o sigui, un 34'5%, set punts pardamunt les del 88. Es presentaren sis candidats, d'entre els quals els pares en podien votar dos com a màxim. Sortiren elegits els tres més votats:

Jerònia Mesquida Estelrich	82
Antònia Adrover Santandreu	51
Mateu Girart Galmés	31
Ignasi Humbert Roig	29
Eduard Perales Morillas	28
Bàrbara Mesquida Nicolau	17

## MESTRES

Dels 16 electors que hi havia en votaren 14, i un d'ells va votar en blanc: Vet-aquí els resultats:

Neus Pascual Miralles	9
Ester Pascual Miralles	8
Magdalena Bibiloni Jaume	7
Josep Ferragut Salom	7
Maria Elena Calafat Cañameras	4
Llorenç Galmés Jaume	4
Francesca Alomar Bosch	3
Francisco Galian Costa	3
Antònia Amer Mesquida	2
Jaume Mayol Cerdà	2
Maria Bonnín Font	1
Catalina Melià Vaquer	1
Isabel Maria Muñoz Carrión	1

Sortiren elegits els quatre amb major nombre de vots.

## ALUMNES

109 eren els alumnes amb dret a vot, ja que segons la llei només el tenen els dels cursos superiors, i 88 foren els votants, el que suposa una participació del 80'7%. Els resultats foren aquests:

Joan Gomila Jaume	20
Pep Lluís Soler Brunet	20
Catalian Llodrà Salas	18
Francesca Caldentey Roig	16
Catalina Maria Marqueño Sureda	14
Lluc Quina Jaume	14
Gaspar Mesquida Galmés	12

Maria Febrer Sancho	9
Maria Aurora Pascual Santandreu	7
Antoni Ramon Torres	7
Miquel Angel Almodóvar Valls	6
Eduard Perales Salas	5
Sebastià Adrover Nadal	4
Constança Pont Pons	4
Miquel Angel Mas Riera	2
Miquel Angel Sánchez Caldentey	2
Catalina Font Massanet	1

En conseqüència, durant els dos anys vinents el Consell Escolar quedarà integrat per aquestes persones:

Director	Jaume Mayol
Cap d'Estudis	Antònia Amer
Mestres	Neus Pascual
	Ester Pascual
	Magdalena Bibiloni
	Josep Ferragut
Pares	Jerònia Mesquida
	Antònia Adrover
	Mateu Girart
Alumnes	Joan Gomila
	Pep Lluís Soler
Ajuntament	Antoni Sansó

Desitjam a tots ells encert en les seves decisions en bé del conjunt de l'escola llorençina, al temps que els donam l'enhorabona per haver sortit elegits.

## Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 72 05
Ambulatori de Manacor	55 42 02
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
Creu Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
Funerària	52 60 53
GESA	55 41 11
Grua	58 56 80

## Plats dolços

Organitzat pel grup "Sol, i de dol" i patrocinat pels tres forns llorençins -el forn Nou, el de ca'n Pou i el de ca'n Monito- es durà a terme, per les festes de Nadal, un concurs de plats dolços de Mallorca, que es regirà per les bases següents:

- 1.- Hi pot participar tothom.
- 2.- S'exclouran del concurs tots aquells plats que no siguin dolços tradicionals mallorquins.
- 3.- S'hi podrà concursar de forma individual o en grup. Cada persona o grup hi podrà presentar dos plats com a màxim. I vos agraïrem que dugueu la recepta!
- 4.- Premis:
  - a) Hi haurà un premi a la millor presentació.
  - b) Un altre, al de més bon gust.
  - c) El darrer premi serà per al més original de creativitat.

Animau-vos a concursar, perquè a Sant Llorenç, per a Nadal, s'hi fa festa! Duis les vostres creacions a ca Ses Monges, dia 29 de desembre, de les tres a les cinc i mitja del capvespre.



Viajes

**ULTRAMILLOR**

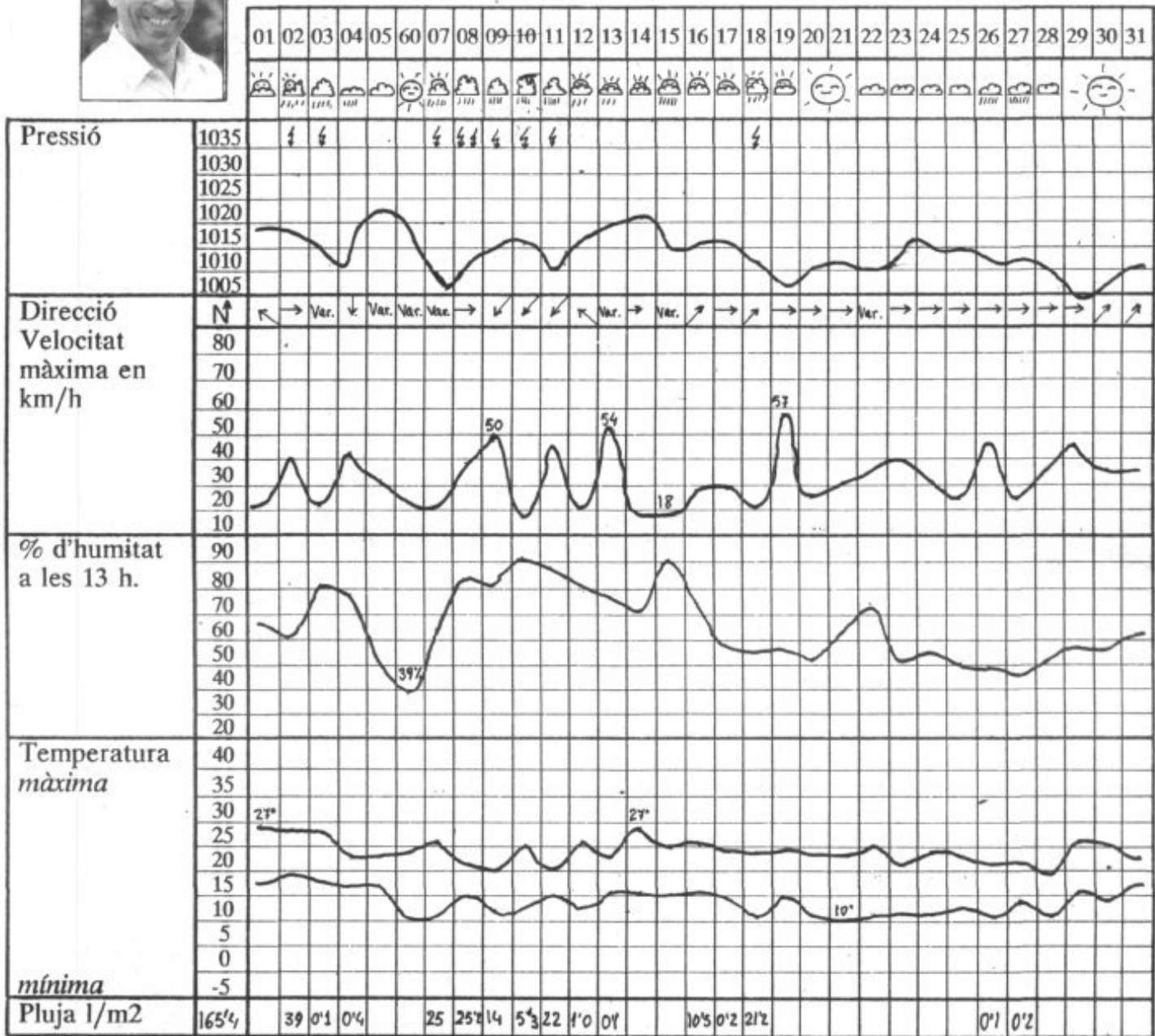
AGENCIA DE VIAJES GRUPO À TITULO 999

C/. Sol, 19 - Tel 58 57 20  
CALA MILLOR (Mallorca)



# El temps d'octubre

Flor de Card -14- (206)



## Curiositats

De les 160 estacions pluviomètriques que hi ha a Mallorca encarregades d'anotar les brusques, he fet un petit resum per sebre on més i on manco hi plou de la nostra Illa. El resum correspon als anys 85, 86, 87 i 88.

I és un fet aiximateix ben curiós que essent Mallorca tan petita tengui un clima tan variat. Tot el que és el migjorn i el llebeig -és a dir, des de S'Illot fins a Sa Dragonera- és on s'hi plou manco de l'Illa, i les quantitats d'aigua recollides són perfectament comparables amb les de Toledo, Salamanca, Valladolid, Múrcia, Alacant o Zamora, províncies que

tenen una mitja entre els 250 i els 350.

Com a contrapartida tenim la Serra de Tramuntana on el règim de pluges és molt semblant al del nord d'Espanya, i la seva pluviometria és més o manco com la de Santiago de Compostela, Pontevedra, San Sebastián o Vigo, ciutats que tenen una mitja superior als 1000 l/m2.

Com veurem en els llistats, Son Torrella, que és en general el punt on s'hi plou més de Mallorca, és una possessió que hi ha just al costat del quarter del Puig Major.

## Resum comparatiu

	1989	1990
Temperatura màxima	26'5	27
Temperatura mínima	9	10
Temperatura mitjana	18'1	19
Vent (velocitat màx)	45	57
Dies de tempesta	1	8
Boires	2	-
Plugues	8'2	165





1985	
Sant Llorenç	744 l/m2
Màximes:	
Son Torrella	1720 "
Lluc	1504 "
Montnàber (Fornalutx)	1427 "
Mínimes:	
Cala Figuera (Calvià)	251 "
Ses Salines (Campos)	314 "
La Porciúncula (Ciutat)	352 "
1986	
Sant Llorenç	688 l/m2
Màximes:	
Son Torrella	1886 "
Albarca (Escorca)	1583 "
Lluc	1578 "
Mínimes:	
Cala Figuera	244 "
S'Espitalet (Manacor)	285 "
Cap Blanc (Llucmajor)	324 "
1987	
Sant Llorenç	611 l/m2
Màximes:	
Son Torrella	1638 "
Lluc	1448 "
Ses Cases Noves	1237 "
Mínimes:	
Cala Figuera	283 "
Na Frare (Ses Salines)	338 "
S'Espitalet	350 "
1988	
Sant Llorenç	431 l/m2
Màximes:	
Lluc	914 "
Albarca	913 "
Es Marroig (Escorca)	862 "
Mínimes:	
Na Frare	253 "
S'Espitalet	271 "
S'Avall (Llucmajor)	283 "

**Xesc Umbert**

**JOIERIA  
FEMENIAS**

LLISTES DE NOCES  
OBJECTES DE REGAL

Rector Pasqual, 8 \* T. 569072

**La Costa Llorentina  
present a la  
11 Fira Turística de Frankfurt**

El Patronat municipal de Turisme de Capdepera, l'Associació hotelera de la Badia de Cala Millor i la Delegació municipal de turisme de l'Ajuntament de Sant Llorenç assistiren amb un *stand* (mostrador) propi a la fira turística de Frankfurt.

El passat diumenge dia 18 un grup d'hotelers de Cala Millor tornaren d'Alemanya després d'haver-hi assistit. El fet no tendria gaire importància, ja que al llarg de l'hivern hi ha molts d'hotelers de Cala Millor que solen anar a les diverses fires que tenen lloc a algunes capitals europees: Londres, París, Hamburg, la I.T.B. de Berlín, etc.

Però d'ençà un parell d'anys les institucions espanyoles només acudeixen amb *stand* propi a les dues o tres més importants, la qual cosa ha fet que el nostre *stand* fos l'únic de caràcter institucional que hi havia a la fira, ja que el fet d'esser la despesa tan elevada fa que sols les grans cadenes hoteleres hi puguin assistir per elles mateixes.

Per això, per a que la despesa fos assequible, tres zones turístiques -Capdepera, a través del seu Patronat de Turisme; Son Servera, mitjançant l'Associació Hotelera de la Badia de Cala Millor; i Sant Llorenç, per mitjà de la Delegació municipal de Turisme- uniren els seus esforços i muntaren conjuntament el seu propi *stand*, essent a nivell institucional l'únic espanyol de la fira. I dic institucional perquè a títol particular també hi havia algunes cadenes, com per exemple Royaltur.

La fira va començar el dia 10 de novembre i acabà el 18. Les responsables de les oficines turístiques de Cala Ratjada i Cala Millor (Sant Llorenç), Linda Hesse i Joana Caldentey foren les qui donaren la cara, atenent des de les 10 del matí fins a les 6 del capvespre totes aquelles persones que sol·licitaren informació de ses respectives zones. Tomeu Bauçà i Ignasi Umbert, delegats municipals de Turisme de Capdepera i Sant Llorenç, i Toni Roig, de l'Associació Hotelera, actuaren de coordinadors.

No hi mancaren, per part dels hotelers assistents, els continus contactes amb els diferents agents de viatge presents a la fira, i foren molts els qui anaren a la presentació del programa de Neckermann per a la vinent temporada.



Encara que sigui un poc prest per poder donar dades concretes relatives a les previsions de cara al 91 -no oblidem que és aquesta la primera fira d'Alemanya i que fins a mitjan desembre no solen començar les vendes- sempre és important la presència activa a aquest tipus de fires, i no sols pels contactes que es duen a terme entre els hotelers i els agents de viatges, sinó també pel contacte directe amb els nostres clients potencials, a un sector important dels quals arriben els nostres prospectes que anuncien els paquets turístics.

Enguany, el fet d'esser l'únic *stand* institucional present a la fira -i no solament de Mallorca, sinó de tota Espanya- ha suposat que els més de 2 m3 de prospectes que hi havia fossin insuficients, la qual cosa pot donar una idea de l'acceptació que té la nostra zona en aquesta part d'Europa.

En definitiva, crec que el treball desenvolupat en aquesta fira turística ha estat plenament positiu, però no ens podem descuidar, ja que els altres mercats turístics no dormen i també es mouen. No reconèixer-ho seria un error i hem de procurar no cometre'l.

**Ignasi Umbert**

Delegat Municipal de Turisme  
Ajuntament de Sant Llorenç

**Comercial  
ES  
PUIG**

**Instal·lacions  
Sanitàries**

Carrer Nou, 37

# Presentació

Malgrat el bombardeig d'informació que darrerament hem rebut per part dels diversos mitjans de comunicació referent a la Reforma d'Atenció Primària, la realitat és que la gent continua sense saber en què consistiran aquests canvis quan s'hagi completat el cicle. Saben que els capvespres i els caps de setmana hauran d'anar a fora poble, i això és l'únic que els preocupa, però ningú no els ha explicat la Reforma amb tota la seva amplitud. No és la nostra intenció suplir la tasca de les Institucions en aquest sentit, però hem pensat que seria interessant fer un petit esboç del que, segons la Llei General de Sanitat, està previst que configuri el sistema d'atenció primària.



Efecte relatiu del medi ambient, l'estil de vida, el sistema d'assistència sanitària i la biologia humana damunt la salut pública.

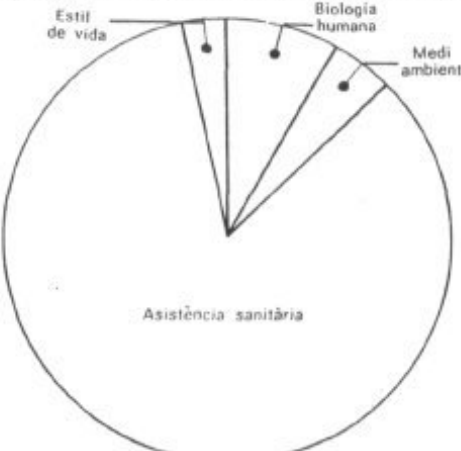
Amb tot i amb això, però, caldria fer esment que l'assistència sanitària només ocupa una part de la salut pública, ja que, segons l'OMS, la salut és "l'estat de complet benestar físic, mental i social, i no tan sols l'absència d'afeccions o de malalties", per la qual cosa està condicionada per diversos determinants.

Segons l'estudi ja clàssic en salut pública del Ministre de Salut de Canadà, M. Lalonde, el nivell de salut ve determinat per la interacció de 4 variables: la biologia humana (genètica, envelliment); el medi ambient (contaminació física, química, biològica, psicosocial i sociocultural); l'estil de vida (conductes de sa-

lut); i el sistema d'assistència sanitària.

En el primer gràfic es representa en forma de sectors circulars la importància relativa que té cada una de les variables citades en la determinació dels nivells de salut pública, segons dades de l'informe Lalonde. Aquestes proporcions són conseqüència de l'anàlisi epidemiològica dels problemes de salut. La línia de punts que separa el medi ambient i l'estil de vida indica que els límits entre aquests dos determinants són imprecisos.

En el segon gràfic s'observa que la distribució de les despeses del sector sanitari no tenen en compte les prioritats marcades per l'epidemiologia. Les despeses d'assistència sanitària són molt su-



Proporcions relatives de pressupost públic destinades al medi ambient, a l'estil de vida, a l'assistència sanitària i a la biologia humana.

periors a les que les correspondrien d'acord amb la importància relativa d'aquest sector. Amb el medi ambient i l'estil de vida passa el revés, essent les despeses molt inferiors al que les correspondria d'acord amb la seva importància relativa.

Aquest estudi va donar lloc a un corrent de pensament que poc a poc s'ha anat consolidant pel món occidental, i que sembla ha servit de base per a l'actual concepció de salut pública, que deixa de considerar l'individu com un ésser aïllat i intenta actuar damunt els diversos condicionants que l'influeixen.

Els metges i la resta dels professionals sanitaris, que fins ara havien treballat de manera individual, en el futur s'integraran en equips de feina als voltants del Centres de Salut, que seran els nuclis de funcionament del nou sistema. La seva tasca no es limitarà a la purament assistencial, sinó que també inclourà l'educació sanitària, els estudis epidemiològics de la zona, la medicina preventiva, la rehabilitació, l'atenció continuada i el reciclatge professional.

Però, com hem vist a l'estudi de Lalonde, l'assistència sanitària no ocupa més d'una quinta part dels condicionants del nivell de salut d'una comunitat. La resta depèn d'altres factors que en conjunt són molt més importants i que fugen de l'àmbit dels tècnics sanitaris. I són les institucions polítiques, les empreses... i, sobretot, el propi individu, els qui en realitat hi poden influir, les unes procurant una major qualitat de vida als ciutadans i l'altre prenent consciència de que la salut no és un fet passiu que només s'ha de tenir en compte quan manca, sinó que és la prevenció la que ha de marcar la nostra manera de viure, sense que això s'arribi a convertir en una obsessió.

Per tant cal considerar el concepte de salut pública des d'una perspectiva multidisciplinària, on cap institució no en té l'exclusiva i on tots els usuaris hi estam involucrats.

Anem a veure a continuació els motius que han impulsat l'INSALUD i el Ministeri de Sanitat a promoure aquesta Reforma a tot l'Estat Espanyol, com s'ha estructurat el nou sistema d'Atenció Primària i com s'està aplicant a la nostra Zona.

## Motius de la Reforma d'Atenció Primària

Segons el dossier que l'INSALUD ha presentat aquest mes a l'Ajuntament, "La creació dels Punts d'Atenció Contínua (P.A.C.) en el medi rural, respon a la conveniència de replantejar l'assistència sanitària urgent, tant des de la perspectiva de la implantació del nou model d'Atenció Primària, com de la de l'adequació del concepte d'assistència urgent en el nostre medi.

En aquest sentit, la proposta d'establir un P.A.C. per a cada Zona Bàsica de Salut, és una solució d'equilibri entre el sistema tradicional, en el que cada nucli de població disposava de presència continuada de sanitaris i la de crear serveis d'urgències territorials amb dotacions humanes i materials especialitzades.

A l'hora d'organitzar aquest nou model d'assistència urgent s'han tengut en compte els recursos existents i la millor forma d'aprofitar-los, l'accessibilitat de la població, la continuïtat de l'assistència i la dotació necessària per oferir un servei de major qualitat tècnica que el tradicional, basat en la figura del metge, sense recursos, que havia d'estar localitzat permanentment al seu poble.

El passat 18.1.90, l'Administració Sanitària de l'Estat i les Centrals Sindicals varen signar un acord en el que, amb la perspectiva de l'extensió dels Equips d'Atenció Primària (E.A.P.) a tot el territori, es valora la necessitat d'establir un punt de guàrdia per a cada Zona Bàsica de Salut, s'estableixen les normes per a la seva creació i es detallen els aspectes administratius i retributius del personal sanitari.

Posteriorment el decret de 17 de maig de 1990 de la Conselleria de Sanitat del Govern Balear, regula per a la nostra comunitat la creació dels P.A.C. i estableix quina ha d'esser la seva ubicació".

Prèviament, el Reial Decret 137/1984, del 11 de gener, publicat en el B.O.E. del 1er de febrer del mateix any, havia establert els principis normatius generals, per a fer possible la creació i posada en funcionament de Zones de Salut, a les quals s'atribueixen funcions integrades de promoció, prevenció, assistèn-

cia, i rehabilitació, dirigides tant a l'individu, aïlladament considerat, com als grups socials i les Comunitats, a fi d'unificar totes les tasques de sanitat preventiva i les assistencials, que fins ara corresponien a organismes diferents.

Es a dir, sis anys després d'aquest Decret, INSALUD, cedint a la pressió

de les centrals sindicals, que reclamaven per als metges un horari laboral semblant al de la resta dels assalariats de l'Estat Espanyol, va començar la casa per la teulada creant els P.A.C. abans dels Centres de Salut, tot i que encara no tenia una infraestructura adequada per al seu funcionament.



Zona del Llevant  
Ubicació del P.A.C.  
Ubicació dels Centres de Salut  
L'Àrea de Salut inclou tota l'Illa

Segons el Decret 34/1987 -BOCAIB 71 de 6.6.87- correspon a la Comunitat Autònoma l'Ordenació Territorial de la Sanitat Pública a Balears, que quedà distribuïda tal com assenyalava el mapa. Aquesta ubicació s'ha de revisar i actualitzar cada tres anys, i la primera revisió s'ha de dur a terme a darreries de gener de l'any que ve.

En retxes més gruixades, les Zones Bàsiques de Salut



## Estructures bàsiques de salut

D'acord amb el Reial Decret sobre Estructures Bàsiques de Salut esmentat abans, s'han d'establir les següents àrees sanitàries:

### ZONA BASICA DE SALUT

Es una unitat territorial que abarca una població d'entre 5.000 i 25.000 habitants, si bé podria ésser inferior a 5.000 a les àrees rurals que tenguin una població molt dispersa.

La Comunitat Autònoma delimitarà el marc territorial. Quan la zona estigui constituïda per diversos municipis fixarà un municipi capçalera on s'ubicarà el Centre de Salut. La resta disposarà, almanco, d'una Unitat Sanitària en el nucli principal, i d'altres a les zones rurals o turístiques que ho precisin.

En el cas de Sant Llorenç la Zona Bàsica està integrada pels termes municipals de Son Servera, Sant Llorenç, Artà i Capdepera, que comprenen els nuclis urbans de: Cala Ratjada, Font de Sa Cala, Sa Mesquida, Capdepera, Canyamel, Artà, Sa Colònia de Sant Pere, Son Servera, Costa dels Pins, Cala Bona, Cala Millor, Sant Llorenç, Son Carrió, Sa Coma i S'Illot. El municipi capçalera és Son Servera. Les Unitat Sanitàries estan a Sant Llorenç, Son Carrió, Cala Millor, Artà, Capdepera i Cala Ratjada.

La Zona de Salut estarà constituïda per un sol Partit Mèdic, el que suposa que els usuaris podran triar qualsevol dels metges de la Zona. En el nostre cas podrem escollir entre els d'Artà, Son Servera i Sant Llorenç.

### CENTRE DE SALUT

Tindrà dues funcions diferenciades:

D'una banda serà el centre consultor i organitzador del personal sanitari de la Zona, on els metges i AATTSS programaran les activitats globals, discutiran els cassos particulars i comptaran amb l'assessorament de personal especialitzat. També se'n cuidarà de la promoció de la salut, prevenció de malalties, participació en la reinserció social i farà programes d'educació sanitària.

D'altra banda, segons la llei, també oferirà consultes de pediatria.

El P.A.C. havia d'ésser un més dels serveis del Centre de Salut, i a hores d'ara és l'únic que s'ha posat en fun-

cionament.

L'edifici del Centre de Salut de la Zona del Llevant s'està construint a Son Servera i s'espera que dins pocs mesos s'obri al públic.

### P.A.C.

#### (Punt d'Assistència Continuada)

Cobreix el servei d'urgències de la Zona Bàsica entre les 5 del capvespre i les 9 del matí, a més dels dissabtes, diumenges i festius, a fi de donar continuïtat a l'assistència dels diversos municipis i millorar la seva qualitat. Està dotat com a mínim d'un metge, un ATS i un zelador, a més d'un aparatatge tècnic superior al de les Unitats Sanitàries.

A l'hora de la seva ubicació es té en compte l'accessibilitat de la població. En el cas de la nostra Zona n'hi ha un a Artà -que també cobreix Capdepera- i un altre a Son Servera -que inclou el terme de Sant Llorenç-.

### AREA DE SALUT

Es una estructura que inclou, coordina, gestiona i dirigeix diverses Zones de Salut i que disposa almanco d'un hospital. Per a la seva demarcació es tenen en compte varis factors, entre els que destaca una població no inferior a 200.000 ni superior a 250.000 habitants, exceptuant Balears, Canàries, Ceuta i Melilla. Com a mínim n'hi ha d'haver un per província.

Es regeix per un Consell de Salut, que estarà integrat en un 50% pels representants dels usuaris, un 25% pels dels sindicats sanitaris i un 25% per l'Administració Sanitària.

En el nostre cas l'illa de Mallorca constitueix una Àrea. Si s'arriba a construir l'hospital de Manacor, se'n crearà una altra que inclourà els llorencins.

### EQUIP D'ATENCIÓ PRIMÀRIA

Es el conjunt de professionals sanitaris i no sanitaris amb actuació a la Zona de Salut. Inclou metges de Medicina General i Pediatria, Puericultura, Comares, AATTSS i Auxiliars de Clínica, Apotecaris titulars, Menescals titulars, Assistents Socials i personal administratiu i de neteja. Tots ells estan baix la direcció d'un Coordinador Mèdic.

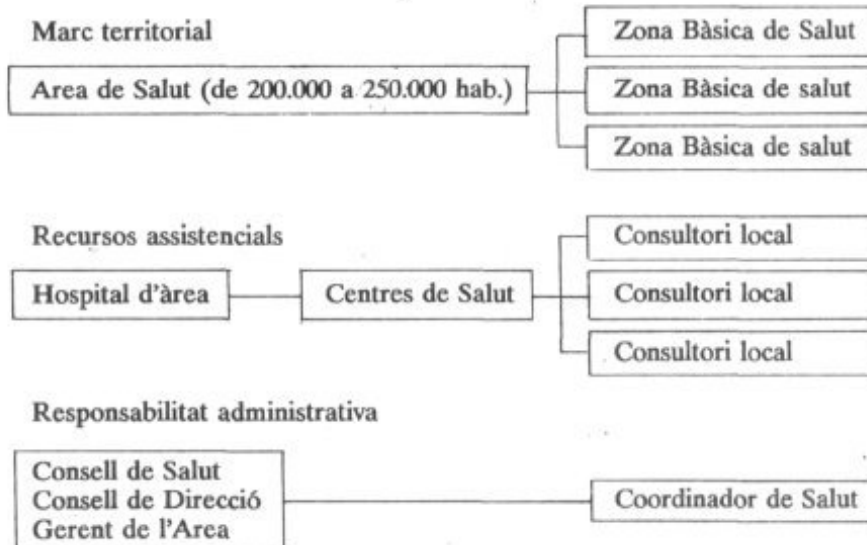
El nombre de metges i AATTSS variarà en funció de la població a atendre.

### COORDINADOR MEDIC

Es un càrrec polític nomenat per l'Administració d'entre els components de l'Equip d'Atenció Primària.

Serà el qui ostentarà la representació oficial de la Zona i l'intermediari entre aquesta i la resta d'Institucions sanitàries i els usuaris.

S'en cuidarà de l'organització i coordinació de l'Equip.



## El que en realitat tenim

Fins ara hem exposat el que diu la legislació sobre la conveniència de la Reforma i els serveis complementaris que s'hi inclouen. Anem a analitzar punt per punt si es compleixen o no aquestes millores.

### A nivell assistencial

El terme municipal de Sant Llorenç inclou tres nuclis urbans clarament diferenciats: Sant Llorenç, on està ubicada la Unitat Sanitària, Son Carrió, a 5,5 km de Sant Llorenç i que disposa d'un lloc de consulta, i la Zona Costanera, entre 9 i 12 km de distància i sense cap punt d'assistència.

La població de dret del terme municipal és actualment de 4.730 habitants i per cobrir la seva assistència es disposa de dos metges i una ATS. D'acord amb l'Orde 10.773 del Ministeri de Treball, B.O. 12, R. 1301 hi toca haver un metge per cada 750 cartilles, el que suposa que a Sant Llorenç n'hi corresponen 3. Darrerament s'ha arribat a un acord entre INSALUD i les Centrals Sindicals de manera que per cada 1.500 habitants hi ha d'haver un metge i un ATS.

Les consultes dels metges de capçalera no s'han modificat gaire a cap dels tres nuclis. A Sant Llorenç n'hi ha de 9 a 12 de dilluns a divendres -s'han suprimit els dissabtes-; a Son Carrió, de 9 a 9'30 de dilluns a divendres, i de 11'30 a 12 tres dies a la setmana -també s'han suprimit els dissabtes-; a la Zona Costanera no hi ha consulta.

L'ATS passa consulta dues hores diàries els matins, de dilluns a divendres, a Sant Llorenç. També s'han suprimit els dissabtes i els injectables dels capvespres. No hi ha consulta ni a Son Carrió ni a la Zona Costanera.

El servei de Comare està obert de dilluns a divendres, de 15 a 17 a la Unitat Sanitària de Sant Llorenç. A la resta dels nuclis urbans no n'hi ha.

### Urgències

S'atenen a dos centres diferents, segons l'hora i el dia:

\* De dilluns a divendres, de les 9 del matí a les 5 del capvespre, aquest servei està cobert pels metges de capçalera, bé a la Unitat Sanitària -a hores de consulta-, bé al domicili particular de cada metge.

\* De dilluns a divendres, de les 5 del capvespre a les 9 del matí de l'endemà,



i tots els dissabtes, diumenges i festes al P.A.C. de Son Servera. Opcionalment, en el cas de Sant Llorenç, els usuaris es poden dirigir al S.E.U. (Servei Especial d'Urgències) de Manacor en lloc de Son Servera, exceptuant els dissabtes de les 9 del matí a les 5 del capvespre.

### Personal sanitari d'urgències

\* El P.A.C. de Son Servera disposa d'un metge i un ATS, que han de cobrir les consultes en el centre i l'assistència domiciliària. Apart de les sortides a domicili, tenim constància de que hi ha hagut vegades que se n'han anat a dinar plegats deixant una nota a la porta. Això entra en contradicció amb les promeses d'INSALUD, que asseguraven la presència física permanent dels dos professionals, essent aquesta una de les millores més destacades en relació al sistema antic.

\* El S.E.U. de Manacor compta amb dos metges, dos AATTSS, i un zelador, i no fan sortides a domicili.

### Material

\* En el P.A.C. de Son Servera es disposa més o manco del mateix material que a la Unitat Sanitària de Sant Llorenç, si bé també hi ha un humidificador i medicament d'urgències.

\* Manacor està més ben dotat que

Son Servera, i, apart del material bàsic d'urgències, també compta amb la possibilitat d'anàlisi i de radiologia.

### Transport

Es evident que el nou sistema s'ha posat en marxa sense que INSALUD disposés d'un medi de transport per als malalts ni per al personal sanitari. Els ajuntaments, cedint a les pressions dels usuaris, s'han fet càrrec parcialment d'aquest servei, posant-los a l'abast un vehicle conduït per un municipal o signant acords amb la Creu Roja.

Manacor sí que compta amb un servei d'ambulàncies.

### Hospital

A hores d'ara no s'ha modificat l'assistència hospitalària, que esta coberta per l'hospital de Son Dureta, a Ciutat, situat a una seixantena grossa de km de Sant Llorenç. Es de destacar que la proporció de llits/1000 habitants va baixant de cada dia, segons es desprèn de la Memora del INSALUD de 1989, i que no s'arribarà als mínims aconsellables fins a l'any 1996.

Està previst construir-ne un altre de comarcal a Manacor, amb una capacitat d'uns 200 llits, que, segons el Ministre de Sanitat s'ha d'obrir l'any 1992. A hores d'ara les obres no han començat.

## El perill

Supòs que la majoria de les Entitats que demanàrem un P.A.C. a Sant Llorenç, érem conscients que la nostra postura tenia més caràcter testimonial que no de força.

Es obvi que, ni les decisions de "dalt" són bones de tòrcer, ni els nostres representants -totes i cada una de les persones que componen el Consistori llorençí- tenen prou força política per poder fer palanca a l'hora de canviar decisions.

Amb tot i amb això les passes del Consistori no han estat eixorques, s'ha aconseguit racionalitzar una mica el procés, és a dir que poguéssim anar a Manacor -que ens pillà de camí cap a Son Dureta- en lloc de "retrocedir" fins a Son Servera. Almanco de paraula, perquè sembla ésser que o nosaltres anam una mica enganyats o bé els metges que atenen les urgències a Manacor no ho tenen gaire clar, a jutjar pels comentaris que fan als qui s'hi presentin.

Quan dic Consistori som conscient que no totes les persones que el componen hi posen la mateixa quantitat de pell, però pens que la tasca sempre és de conjunt i que és un error particularitzar; si no s'entenen o es fan travetes deu ésser el seu problema.

No sé tampoc quines mesures s'han prèes per exigir a la Seguretat Social "tot allò que ens pertoca", perquè resulta evident que com a ciutadans que pagam els nostres impostos tenim uns drets que es poden exigir.

Es tracta, idò, de reclamar els nostres drets però no de fer filigranes electorals. Des d'una postura racional hem d'acceptar que els beneficis, les atencions socials que uns reben, els altres les paguen. No hi ha miracles que hi valguin. Si fa no fa, tots els avantatges socials que disfruta la comunitat llorençina hi són perquè hi ha uns 1700 treballadors que cotitzen cada mes a la Seguretat Social, és a dir el que surt per una banda ha d'entrar per una altra.

Alguns treballadors, i motivat perquè no s'acaben de fiar, perquè tot convida a fer-ho així, o bé perquè no se senten ben atesos, concerten, a més, una assegurança amb una altra entitat privada, que significa pagar atenció per dues bandes. Vista així, en fred, resulta gairebé ridícula la solució gabellina de contractar, a compte de les arques municipals, a diversos professionals perquè atenguin els malalts, en comptes d'enviar-los al P.A.C. corresponent. Això, fins que els Consistoris demostrin que

tenen les suspirades maquinetes de fer doblers, és un error de bulto, entre altres coses perquè suposa que els treballadors paguen un únic servei per dues o tres bandes, quan amb una vegada de pagar toca bastar.

No crec que aquí, pensant amb el cap, es plantegin solucions d'aquest tipus. Ara bé, pensant amb la butxaca o amb els vots tot és possible. De més verdes n'han madurades!

I també és ver que, en aquesta vila nostra no sempre prevaleixen els criteris racionals. Fa temps que tots estam curats d'espants. Temps enrera, quan amb els doblers públics es feien bajanades hom s'indignava i pegava un crit al cel, o feia un article o..., però hom arriba a agafar-hi el llis, a posar-hi call i/o a passar de tot. Em vénen al cap un caramull d'exemples -antics i recents- però hom està el vel de l'escepticisme i no veu/sent res.

¿Serà possible que l'Ajuntament assumi unes despeses que ha d'afrontar la Seguretat Social? Potser sí o potser no. Si predomina la raó, no, sens dubte, però si predominen interessos obscurs, o interessos electorals, o influències que afecten la butxaca de determinada gent... llavors, qualsevol cosa és possible.

**Guillem Pont**





## Conclusions

De tot això que hem anat exposant és evident que es poden treure un munt de conclusions, i possiblement difereixin si el que ho analitza és un professional de l'INSALUD, un usuari o un dels polítics que han intervingut en la redacció del projecte. Vegem, per tant, un resum del que fins ara s'ha vist.

Encara que s'esforcin per convèncer-nos del contrari, la realitat és que la posada en funcionament dels PPAACC ha estat motivada per les pressions dels sindicats mèdics, que exigien per als professionals de la medicina un horari laboral semblant al de la resta dels treballadors. Si el motiu hagués estat "l'accessibilitat de la població, la continuïtat de l'assistència i la dotació necessària per oferir un servei de major qualitat tècnica que el tradicional", no calia esperar als 6 anys d'haver aprovat la Llei General de Sanitat.

En el cas de Sant Llorenç és evident que el nou sistema s'ha posat en marxa sense comptar amb la infraestructura necessària per al seu bon funcionament, ja que el Centre de Salut de Son Servera encara no està acabat i el que s'utilitza provisionalment -i d'això ja fa tres mesos- està ubicat a un segon pis.

Quant a les millors dotacions humanes i materials especialitzades es necessita remarcar que a Son Servera es disposa del mateix material que a la Unitat Sanitària de Sant Llorenç, si bé és ver que el Servei d'Urgències de Manacor està més ben equipat. En relació al personal sanitari del P.A.C., durant tot l'horari d'urgències hi ha un metge, mentre que l'ATS només hi és fins les 10 del vespre. Per tant, si abans hi havia dos metges i un ATS que cobrien les 24 hores per una població de 4700 habitants i després passarem a tenir un sol metge i un ATS per més de 12.000, és clar que la realitat no es corresponia amb les promeses. Aquesta situació, momentàniament, s'ha millorat des del moment que també podem anar a Manacor, on hi ha dos metges i dos AATTSS.

En relació a l'assistència continuada, si el metge fa sortides a domicili i surt a dinar i sopar fora del P.A.C., és ben clar que deixa el centre desatès; i l'ATS només fa un horari parcial, com hem dit abans. El Servei d'Urgències de Manacor sí que ofereix una assistència continuada.

De les quatre funcions que la Llei atribueix a les Zones de Salut -promoció, prevenció, assistència i rehabilitació-, únicament s'ha posat en marxa una part de l'assistencial, les urgències -hi manquen encara les consultes especialitzades-, deixant la resta per no sabem quan. I això que, segons l'estudi de Lalonde, l'assistència sanitària només representa una cinquena part dels sectors que intervenen en la salut pública.

Dels tres nuclis urbans que componen el terme municipal llorenç, únicament el poble de Sant Llorenç disposa d'uns serveis mínims d'assistència sanitària; els de Son Carrió són clarament inferiors i a la zona costanera no n'hi ha de cap casta.

Quant al transport dels malalts als centres sanitaris l'INSALUD s'ha fet el succ i ha passat el mort als ajuntaments quan realment era un servei que l'hi pertocava a ell. Sembla que darrerament s'ha arribat a un acord amb la Creu Roja perquè es faci càrrec de les ambulàncies, mentre que l'Ajuntament ha posat un municipal per acompanyar els qui ho precisin.

A una reunió que va celebrar amb l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca el dia 30 de novembre, el Conseller de Sanitat del Govern Balear, Gabriel Oliver, va comunicar als assistents que el fet de que els llorençins poguem triar entre Manacor i Son Servera és una situació provisional, ja que dins un temps prudencial es comprovarà quin dels dos centres ha atès més persones de la zona urbana de Sant Llorenç, i aquest passarà a ésser el nostre únic centre d'urgències.

De l'assistència hospitalària és clar que Son Dureta està completament desbordat i que ja no compleix les funcions de qualitat de servei que tocava. Es veu que per descongestionar-lo està prevista la construcció d'un segon hospital a Manacor, però també ho és que a hores d'ara encara no l'han començat i que de cada dia que passa es redueix el seu pressupost. Segons notícies som la Comunitat Autònoma amb manco llits hospitalaris per mil habitants.

A rel de tot l'esmentat abans i en vista que no és probable que tornem a la situació anterior de tenir una assistència continuada en el nostre municipi, el que cal és exigir que es compleixi tot el que està previst a la Llei. A tal fi seria desitjable que l'Ajuntament creés un Servei Municipal de Reclamacions, a fi de canalitzar les queixes dels usuaris que considerin lesionats els seus drets.

En línies generals, per acabar, el nou Model d'Atenció Primària, damunt el paper, sembla que pot suposar una millora en relació al d'abans sempre que es compleixin totes les funcions que li atribueixen (promoció, prevenció, assistència i rehabilitació), i és tasca dels poders públics i dels usuaris el vigilar perquè això sigui així.

Josep Cortès  
Jerònia Mesquida

### Telèfons d'interés

P.A.C. de Son Servera	567205
Urgències de Manacor	554494
Unitat Sanitària	569597
Ambulància (Creu Roja)	200102
Polícia municipal	569411
Ajuntament	569200
	569003
Polícia de Sa Coma	810601
Son Dureta	289100

MOTS CREUATS



**Horizontals.-** 1.-Consonant. Fig, vanitat i presumció ostentosa de riquesa, bell vestir, ciència, etc. Nom de lletra. 2.-Qualitat d'irreal. Cinquanta. 3.-Baf, baravada. Fruit del llimoner. 4.-La segona. Al rev. partícula usada com a article determinat i com a pronom. Peça de l'armadura que cobria el cap. Forat per on s'escorre l'aigua dels molins fariners un cop ha prestat el seus servei. 5.- Símbol del tàntal. Nom d'un emperador romà famós per la seva crueltat. El final de pua. La primera. 6.-Collir d'en terra les espigues que han caigut als segadors durant la segada. Símbol del crom. 7.-Mot amb què el qui parla es designa a si mateix. Consonant. Nom d'un rei d'Israel, fill i successor de David i famós per la seva saviesa. 8.-Símbol de l'americà. Exclamació de dolor. Cinquanta. Violenta irritació contra algú o alguna cosa. 9.- Seguir el rastre, cercar pel rastre o senya deixat. Consonant. 10.-Pronom personal de segona persona singular. En els dos buits següents la primera i la quarta. Nom del segon fill d'Adam. 11.-Cent. Inclinada a meditar, es a dir a aplicar el pensament amb profunda atenció a la consideració d'alguna cosa. 12.- Fermall compost d'un cordó escorredor que passa dins una anella i serveix per subjectar o adornar una peça del vestit. Altar.

**Verticals.-** 1.-Rivetar. Gos. 2.-Déu egipci. Que no té cos. Un romà. 3.- Bancal. Símbol del fòsfor. Agregat o costum de dos o més nombres, quantitats o objectes. 4.-Qualitat de serè. Al rev. pronom personal. 5.-És la mateixa definició de la primera del numero cinc horitzontal. artell moN. Enfadada. 6.-Que té ulleres, taques fosques al voltant dels ulls. Nom de lletra. Terminació verbal. 7.-Peça de tela blanca que es posa damunt l'hòstia quan està dins la patena, perquè

no caigui o no s'embruti. Nom de lletra. 8.-Forma originària d'un mot. En aquell lloc. La primera. 9.-Branca amb fulles separada de l'arbre. Forma prefixada del mot grec "orina" que entra en la formació de neologismes com urologia. Badia on els vaixells poden trobar recés contra alguns vents. 10.-Que no té accent tònic. Nota musical. Cos simple, metal.loide que ocorre únicament en combinació i que s'obté per reducció dels seus composts, sia amorf, sia en cristalls octaèdrics molt durs; més fàcil, el seu símbol és B. 11.-Negació. Teula posada amb la concavitat per amunt, per servir de conducte a l'aigua de la teulada. 12.- Adornar amb alques. Vocal. Nota musical.

Solucions

**Horizontals.-** 1.-R.Estufera.A. 2.- Irrealitat.L. 3.- Vaor.Llimona. 4.-E.Le. Elm. Noc. 5.- Ta.Nero.Ua.A. 6.-Espigolar.Cr. 7.- Jo.T.Salomo. 8.- Am.Ai.L.Ira. 9.- Rastrejar.R. 10.- Tu.A.O.Abel. 11.- C. Meditadora. 12.- Alamara.Ara.

**Verticals.-** 1.-Rivetejar.Ca. 2.- Ra.Asomat.L. 3.- Erol.P.Summa. 4.- Serenitat. Em. 5.- Ta.Eg.Irada. 6.- Ulleros.E.Ir. 7.- Fillola.Jota. 8.- Etim.Alla.A. 9.- Ram. Uro.Rada. 10.- Atona.Mi.Bor. 11.- No. Correrà. 12.- Alacar.A.La.

BROU DE LLETRES

A S P R A L U T R O P S  
R C K L A T L I N A S A  
F L O R D E C A R D E N  
E N M A C A L O T E S T  
N O P R N R A T M F A A  
T R S Z I E L E A O F B  
C T X P L A G S S R O A  
A R T A S T E R N A N R  
R I F E E R B T E A T B  
R N L I A A E T N O F A  
E G R Ç N I L N O U E R  
R O A C V E I C S D L A  
A C A B V E R M E L L A  
N A O J T N A S S T A E  
Y P O T F R T D R Y N I

Au, venga, fora son i a cercar els noms de DEU REVISTES DEU que pertanyen a l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca.

Demografia



NAIXAMENTS

En Pedro Riera Agudo, fill d'en Pedro i na Maria de la Fe, neix a Sant Llorenç el dia 16 d'octubre. Enhorabona!

Na Maria Antònia Tous Riera, filla d'en Francesc i na Maria, neix dia 24 a Sant Llorenç. Salut!

Na Maria Dolores Cambara Font, filla d'en Mariano i na Jerònianeix el dia de Tots Sants a Sant Llorenç. Enhorabona!

DEFUNCIONS

Antoni Riera Caldentey, casat, mor a Sant Llorenç dia 20 d'octubre. Tenia 83 anys. Al Cel sia.

En Guillem Mesquida Domenge, vidu, mor a Sant Llorenç dia 29. Tenia 86 anys. Que el vegem en el Cel.

Na Bàrbara Domenge Femenias, viuda, mor dia 7 de novembre a l'edat de 79 anys. Descansi en pau.

Rafel Melis Llinàs, casat, morí el dia 15 de novembre a Sant Llorenç. Tenia 64 anys. Que el vegem en el Cel.

Dia 16 va morir en Bernat Brunet Santandreu, vidu. Tenia 88 anys. Al Cel sia.

També dia 16, i als 51 anys, mor a Sant Llorenç en Joan Sancho Grimalt. Era casat. Descansi en pau.

NOCES

En Bartomeu Riera Jiménez i n'Angela Brunet Vives feren l'esclafit el dia 3 de novembre a Sant Llorenç. Que tot els sigui enhorabona.

**Maria Galmés**



Just es veia un estel a la nit fosca  
No n'hi havia cap més

un estel per tots els que miraven per les finestres  
tot-hom deia : "Com brilla!, pareix d'or!"



Un el va batejar amb el nom de "Fulgor", l'altre l'hi  
va dir "Migjorn", la dona del tercer l'hi posà

"James Dean".

"Joana".

mana.

"Barbara", "esperança" ...



en Tomeu l'hi digué  
el nom de la seva ger-  
altres l'hi posaren "Goga".

i un ninet l'anomenà "el meu estel" ☆

Era l'únic i era de tot-hom

tot el vespre rebé mirades ☆

i tot el vespre conversaren amb ell.

El vespre que va venir davant, els nins havien escampat,  
era un vespre clar, ☆ ☆ tot ple d'estels ☆ ☆ ☆ ☆



tot-hom va sortir a la finestra

- On és en

Fulgor  
Migjorn  
en James Dean  
na Barbara  
na Joana  
na  
goga n'ope-  
rança ?

On és el meu estel?

Oh! i tots es posaren seriosos i tancaren les finestres ...

un dels estels s'esforçà per brillar més,



però va veure com totes les finestres es tancaven i

es va anar apagant i tornant

l'estel de ningú. MAG



## La Banda

Sens dubte, la "Setmana Cultural en honor a Mn. Salvador Galmés i Sancho" representa el punt més algid de la moguda local que representà el Club Card. D'altre banda l'any 74 -juntament amb el 73 i part del 75- fou l'any de l'activitat diària: gairebé cada dia hi havia una o altra activitat muntada per la gent que treballava sota l'anagrama del Club.

I tot sense costar un cèntim de pessesta, si es descompta la modesta quota dels socis. Tot amb la força de la il·lusió i de l'esforç personal.

Certament les coses i la vila ha canviat molt amb poc temps. El record pertany al Sant Llorenç d'ahir.

Per a la festa de Sant Antoni de l'any 72, sota la manta del Card i gràcies a les indiscutibles gestions d'En Pedro Bauça "Mauri" sortien un quants d'aquells músics que, per motius de gelosies internes, feia anys que tenien els instruments arraconats, però amb la vena viva. Un foc colgat que amb la bufada d'En Pedro



tornà reviu: l'afició era més forta que l'apatia: l'amo en Miquel "Solaies", el director, l'amo En Paco "Punta", l'amo En Llorenç "Ferrer", l'amo En Miquel "Lluent" en Joan "Saletes" en Joan "Rotget" l'amo En Sebastià "Tereu", el mateix Pedro "Mauri"... i alguns d'ells ja desapareguts i d'altres que no es veuen a la fotografia però que d'alguna manera confirmen la base, el punt de partida de la banda actual.

A l'any 74, moment de la fotografia, aquells vells músics ja s'havien sabut valer de gent jova, en una mai reconeguda transmissió d'amor a la música. A mà esquerra, en Rafel "Borja" -home de mar-

xa que avui, no sense esforç, estira el carro de la banda- en Jaume "Ferrer", en Tomeu "Costitxer", en Llorenç "Fosc" o "Xato".

Tots anaren a retre homenatge al Capellà "Capirró" a la seva tomba. La banda feria més solemne un acte ja prou important amb el parlament de Mn. Torres Gost i els versos del poeta Guillem Colom.

Al cementeri s'hi arplegà un bon grapat de gent de totes les edats. A mà dreta, en primer terme en Jeroni "Monito" el forner, i amb ulleres en Rafel Duran.

La banda. Potser mai no se li ha donat la importància que realment té. ¿Us imaginau unes festes de Sant Antoni sense la banda?, i una Setmana Santa?. A vegades part central i altres necessari complement d'un bon grapat d'activitats llorencines.

Salut i força!

**Guillem Pont**

